

A védelemre, a nemek közötti egyenlőségre és a befogadásra vonatkozó minimumkövetelmények szükséghelyzetekben

A Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC) a világ legnagyobb önkéntes alapú humanitárius hálózata. Világszerte mintegy 190 Nemzeti Vöröskereszttel és Vörös Félhold Társasággal rendelkezünk, és a különböző közösségekben évente 160,7 millió embernek nyújtunk segítséget hosszú távú szolgáltatások és fejlesztési programok révén, 110 millió embernek pedig katasztrófaelhárítási és korai helyreállítási programok révén. A katasztrófák és egészségügyi vészhelyzetek előtti, alatti és utáni tevékenységünkkel igyekszünk kielégíteni a szükségleteket, és javítani a kiszolgáltatott emberek életét. Ezt pártatlanul tesszük, tekintet nélkül nemzetiségre, fajra, nemre, vallási meggyőződésre, osztályra és politikai véleményre.

A Stratégia 2020 dokumentum az évtized fő humanitárius és fejlesztési kihívásainak kezelésére irányuló kollektív cselekvési tervünk, amely az életek megmentése és a gondolkodásmód megváltoztatása iránti elkötelezettségünket tükrözi.

Erősségünk önkéntes hálózatunkban, közösségi alapú szakértelmünkben, valamint függetlenségünkben és semlegességünkben rejlik. Fejlesztési partnerekként és a katasztrófákra adott választintézkedéseink révén a humanitárius normák javításán dolgozunk. Meggyőzzük a döntéshozókat, hogy mindenkor a kiszolgáltatott emberek érdekében cselekedjenek. Mindezek eredményeként elősegítjük az egészséges és biztonságos közösségek kialakítását, csökkentjük a kiszolgáltatottságot, erősítjük az ellenállóképességet, és világszerte támogatjuk a béke kultúráját.

© **Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége, Genf, 2018.**

A teljes tanulmány vagy egy része sokszorosítható nem kereskedelmi célú felhasználásra, feltéve, hogy a forrást feltüntetik. Az IFRC örömmel venné, ha tájékoztatást kapna a felhasználásáról. A kereskedelmi célú sokszorosítást az IFRC-től kell kérelmezni a secretariat@ifrc.org címen.

Az ebben a tanulmányban kifejtett vélemények és ajánlások nem feltétlenül tükrözik az IFRC vagy az egyes Nemzeti Vöröskereszt vagy Vörös Félhold Társaságok hivatalos politikáját.

A tanulmányban felhasznált összes fénykép az IFRC szerzői joga alá esik, ha csak másként nem jelezzük.

P.O. Box 303
CH-1211 Geneva 19
Switzerland
Telefonszám: +41 22 730 4222
Telefax: +41 22 733 0395
E-mail-cím: secretariat@ifrc.org
Webhely: www.ifrc.org

Tartalomjegyzék

Köszönetnyilvánítások	2
Bevezetés	3
Fogalom meghatározások	9
Emberi méltóság, hozzáférés, részvétel és biztonság (DAPS)	14
A védelemről, a nemi egyenlőségről, a befogadásról és a katasztrófákról szóló törvény	22
Minimumkövetelmények	25
 Egészségügy vészhelyzetek esetén	26
 Élelmezésbiztonság	36
 Víz, szennyvízkezelés és higiénia (WASH)	45
 Menhely	54
 Megélhetés	64
 Nem élelmiszer-jellegű termékek	72
 Készpénzalapú beavatkozások (CBI)	80
 Katasztrófakockázat-csökkentés (DRR)	89
Mellékletek	
1. Nemek, életkor és fogyatékoság szerint lebontott adatok (SADDD)	97
2. Kiválasztási és rangsorolási kritériumok	102
3. A túlélőközpontú megközelítés a gyakorlatban az egészségügyi személyzet számára	106

Köszönetnyilvánítás

Ez a Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC) által összeállított A védelemre, a nemek közötti egyenlőségre és a befogadásra vonatkozó minimumkövetelmények szükséghelyzetekben (2018) dokumentum második kiadása. Az IFRC „A nemek közötti egyenlőséget és a sokszínűséget érintő minimumkövetelmények a vészhelyzeti programokban” dokumentumának első, kísérleti változatát 2015-ben tették közzé. A kísérleti változatot a Vöröskereszt és a Vörös Félhold nemzetközi munkatársai, önkéntesei és menedzsmenete tesztelte kis, közepes és nagy léptékű katasztrófák és humanitárius válságok esetén. A szabályokat lefordították arab, francia, orosz, spanyol nyelvre, és hozzáigazították a Nemzeti Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok országainak egyedi környezetéhez.

Ez a kiadás a védelemmel, a nemek közötti egyenlőséggel és a befogadással (PGI; protection, gender and inclusion) foglalkozó munkatársak és az ágazati szakemberek hároméves tesztelésének, felülvizsgálatának és visszajelzésének eredménye. A dokumentum új fejezetekkel bővült, mint például a készpénzalapú beavatkozások, valamint a szexuális és nemi alapú erőszakra és a fogyatékossgal élők befogadására helyezett nagyobb hangsúly, hogy igazodjanak az IFRC és a hozzá tartozó tagszervezetek országos társaságainak kötelezettségvállalásaihoz. A jelen kiadáshoz tartozik kiegészítésként az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztára (2018–2019).

Globális eszközként sok ember vett részt a tervezésében, tesztelésében, felülvizsgálatában és véglegesítésében. Az IFRC ezért szeretné megköszönni a Nemzeti Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok kiemelkedő hozzájárulását ehhez a kiadványhoz, valamint elismerni az IFRC országos irodáinak, az IFRC országcsoport-támogató csapatainak, az IFRC regionális irodáinak és a központ munkatársainak a hozzájárulását. Külön elismerésben részesül a nemek közötti egyenlőséggel és sokszínűséggel foglalkozó globális hálózat, a regionális nemi és sokszínűségi hálózatok, az IFRC pszichoszociális támogatási referenciaközpontja és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága (ICRC).

Külön köszönet illeti az ausztrál kormányt, az Ausztrál Vöröskeresztet, a Norvég Vöröskeresztet és a Svéd Vöröskeresztet, akik anyagi hozzájárulással támogatták az átdolgozott szabályok elkészítését.

Bevezetés

Ez az iránymutatás a védelemre, a nemek közötti egyenlőségre és a befogadásra (PGI) vonatkozó minimumkövetelményeket ismerteti vészhelyzetek esetén a Vöröskereszt és a Vörös Félhold munkatársai, tagjai és önkéntesei számára. Célja annak biztosítása, hogy a Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC) és a Nemzeti Társaságok vészhelyzeti programjai a katasztrófák és válságok által érintett összes ember számára biztosítsa az **emberi méltóságot, a hozzáférést, a részvételt** és **a biztonságot**.

Gyakorlati útmutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy a nem, az életkor, a fogyatékoság és más sokszínűségi tényezők figyelembevételével hogyan lehet ezt a négy elvet az összes ágazatban érvényesíteni. Ez magában foglalja az emberek erőszak és bántalmazás kockázatának való kitettségének korlátozását, valamint annak biztosítását, hogy a vészhelyzeti programok „ne okozzanak károkat”.

A szabályok a védelemmel, a nemek közötti egyenlőséggel és a befogadással kapcsolatos aggályokat kezelik azáltal, hogy gyakorlati módokat biztosítanak a közösség valamennyi tagjával való együttműködéshez, eltérő szükségleteik kielégítéséhez, valamint képességeik megkülönböztetésmentes és leghatékonyabb módon történő kihasználásához. Ez biztosítja, hogy a segítségnyújtás a helyi sajátosságoknak megfelelően történjen. A szabályok a Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös Félhold Mozgalom (a továbbiakban: Mozgalom) hét alapelveinek beépítését is támogatják.

Ezeknek a szabályoknak a gyakorlatba való átültetése a következők végrehajtásának egyik kulcsfontosságú eszköze: az IFRC nemek közötti egyenlőséggel és sokszínűséggel kapcsolatos kérdésekre vonatkozó stratégiai kerete (2013–2020); a 2015. évi nemzetközi konferencia 3. határozata: Szexuális és nemi alapú erőszak – Együttes fellépés a megelőzés és a reagálás terén; és a Küldöttek Tanácsának 2015. évi 4. számú határozata: A fogyatékosággal élők bevonásának stratégiai keretrendszere a Nemzetközi Vöröskeresztben és a Vörös Félhold Mozgalomban. Hasonlóképpen, az oktatáshoz való hozzáférés fokozása a Küldöttek Tanácsának 2017. évi 6. számú határozata alapján: Az oktatással kapcsolatos humanitárius szükségletek fokozzák a védelem iránti igényt, különösen a gyermekek, a serdülők és a fiatal felnőttek esetében.

A szabályok ezenkívül szoros kapcsolatban állnak a következővel: [Vöröskereszt és a Vörös Félhold útmutatója a közösségi szerepvállaláshoz és elszámoltathatósághoz](#).¹ Az útmutató felvázolja, hogyan lehet hatékony visszajelzési rendszereket létrehozni, ahol az emberek megoszthatják tapasztalataikat, panaszait és szükségleteiket, befolyásolhatják a humanitárius segítségnyújtás módját, és lehetőséget nyújt a védelem és a befogadás hatásának megértésére a vészhelyzeti programok esetében.

Az itt bevezetett minimumkövetelmények a katasztrófaelhárítókra vonatkozó minimumkövetelmények alkalmazásának közelmúltbeli tendenciáját követik. Ha már hatékonyan

alkalmaznak más minimumkövetelményeket vagy útmutató anyagokat (pl. Sphere, Ügynökségközi Állandó Bizottság), a szabályokat a gyakorlatban alkalmazó személyeknek az általuk leghasznosabbnak ítélt iránymutatást kell követniük.

Miért van szükség védelemre, nemek közötti egyenlőségre és befogadásra vonatkozó minimumkövetelményekre a vészhelyzetekben?

A vészhelyzetek kiemelik a nemek között meglévő egyenlőtlenségeket, és a szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV), a gyermekek elleni erőszak és az emberkereskedelem előfordulása gyakran fokozódik a vészhelyzetek alatt és után. Valakinek a neme vagy nemi identitása, valamint egyéb tényezők, ideértve az életkort, a fogyatékoságokat, a szexuális irányultságot, az egészségi állapotot (pl. HIV/AIDS és más krónikus betegségeket), a társadalmi státuszt, a bevándorlási és/vagy a jogi státuszt, az etnikai hovatartozást, a hitet, az állampolgárságot (vagy annak hiányát) határozzák meg, hogy egy adott személy milyen mértékben sebezhető a vészhelyzetekben, milyen mértékben van kitéve azoknak, miként reagál rájuk, és hogyan lábál ki azokból.

Ezek a különbségek egyben erősségek is, amelyeket fel kell ismerni és be kell építeni a reziliens társadalmak kiépítésére irányuló valamennyi vészhelyzeti felkészültségi, megelőzési, reagálási, újjáépítési és helyreállítási erőfeszítésbe. Ezek a minimumkövetelmények eszközként szolgálnak a nemek közötti egyenlőségi és sokszínűségi stratégiáknak a programok és beavatkozások tervezésébe, kialakításába, bevezetésébe, nyomon követésébe, kiértékelésébe és az azokról való jelentéstételbe való integrálásához. A minimumkövetelmények az SGBV megelőzésére, az arra való reagálásra, valamint a gyermekvédelemre vonatkozó iránymutatást is tartalmaznak.

Kiknek szólnak ezek a minimumkövetelmények?

Ezek a szabályok a Vöröskereszt és a Vörös Félhold minden munkatársára, tagjára és önkéntesére vonatkoznak. Szakterületüktől függetlenül minden helyszíni szakembernek tisztában kell lennie azokkal a sajátos igényekkel és biztonsági kockázatokkal, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személyek szembesülnek a vészhelyzetekben, valamint hogy milyen intézkedések és megközelítések hajthatók végre a szükségletek kielégítése és a biztonsági kockázatok csökkentése érdekében.

A védelem felelőssége

A minimumkövetelmények végrehajtásakor fontos, hogy szem előtt tartsuk a katasztrófák és konfliktusok idején betöltött szerepünket. A nemzetközi joggal összhangban az állami hatóságok és az érintett nem állami szereplők elsődleges szerepe és felelőssége, hogy védjék a területükön vagy joghatóságuk alatt álló személyek jogait (beleértve a határain túliakat is), gondoskodjanak biztonságukról és jogaik érvényesítéséről. Azon

kötelességviselők esetében, akik hajlandók védelmet nyújtani, és rendelkeznek az ehhez szükséges képességgel, a humanitárius szerepvállalás valószínűleg proaktív és támogató jellegű lesz. A védelemre kész, de korlátozott kapacitással rendelkező kötelességviselők esetében a humanitárius szereplők valószínűleg támogató szerepet fognak vállalni a meglévő védelmi struktúra megerősítésében, valamint a védelmi szereplők közötti szerepkörök és felelősségek azonosításában. Ez biztosítja, hogy a szakértelem és a megbízások egymást kiegészítve működjenek, minimálisra csökkenti az állam vagy más védelmi szereplők erőfeszítéseiben az esetleges átfedéseket, valamint elkerüli, hogy aláássák a kötelességvállalók kötelezettségeik teljesítésére vonatkozó képességét és akaratát.ⁱⁱ

Mikor kell alkalmazni a minimumkövetelményeket?

A minimumkövetelményeket úgy alakítottuk ki, hogy minden vészhelyzetben használhatók legyenek, beleértve a katasztrófákat és a konfliktusokat is. Ez magában foglalja a gyorsan és lassan kibontakozó, valamint az elhúzódó vészhelyzeteket, valamint az alacsony, közepes, magas szintű és összetett vészhelyzeteket is. A szabályokat úgy terveztük, hogy a vészhelyzet legkorábbi szakaszaitól a korai helyreállításig lehessen őket végrehajtani. Ezek a szabályok fejlesztési kontextusokban is alkalmazhatók a kockázatcsökkentés és a felkészültség támogatására, különösen a ciklikus katasztrófák által érintett helyzetekben. Magától értetődik, hogy a katasztrófák és konfliktusok gyakran párhuzamosan léteznek, vagy hogy egy meglévő szükségállapoton belül új katasztrófák és konfliktusok jöhetnek létre. Ezen szabályok célja, hogy a különböző ágazatokban meghatározzák a legveszélyeztetettebb vagy marginalizált csoportok megkülönböztetés nélküli támogatására vonatkozó minimumkövetelményeket bármely kontextus tekintetében. Ez tehát magában foglalja mindazokat, akiket válság sújt: a befogadó közösségeket, az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerülőket vagy a menekült közösségeket. Az egyes szabályok alkalmazási körét úgy fogalmaztuk meg, hogy minden vészhelyzet esetén egyetemesek legyenek. Az egyes kontextusok egyediek, és az egyes válságok által érintett egyének és csoportok sajátos kockázatait és sebezhetőségeit is eltérőek lesznek. Az olvasónak kell eldöntenie, hogy mely intézkedésekkel lehet ezeket a szabályokat a leghatékonyabban megvalósítani és érvényesíteni.

Miként alakítottuk ki ezeket a minimumkövetelményeket?

A minimumkövetelmények az IFRC, az ICRC, a Nemzeti Társaság forrásaira, valamint a Vöröskereszten és a Vörös Félholdon kívüli források széles skálájára támaszkodnak, beleértve a következőket:

- Ausztrál Vöröskereszt, A védelemre, a nemek közötti egyenlőségre és a befogadásra vonatkozó útmutató jegyzetek (2011–2015)ⁱⁱⁱ
- Brit Vöröskereszt „Csendes vészhelyzet – A szexuális erőszak túlélői a Kongói Demokratikus Köztársaságban – Társadalmi és gazdasági reintegráció készpénzátutalások révén” (2017)

- Globális gyermekvédelmi munkacsoport (CPWG), A gyermekvédelemre vonatkozó minimumkövetelmények a humanitárius tevékenységekben (2012)^{iv}
- A Globális Védelmi Klaszter és az Egészségügyi Klaszter iránymutatásai a nemi alapú erőszak túlélőit gondozó egészségügyi személyzet számára, beleértve a nemi erőszak klinikai kezelésére vonatkozó protokollt (2016)^v
- Groupe URD, HAP International, People in Aid és a Sphere projekt, A minőségre és az elszámoltathatóságra vonatkozó alapvető humanitárius szabvány (2014)^{vi}
- Az idősekre és a fogyatékkal élőkre vonatkozó humanitárius befogadási normák, ADCAP (2018)^{vii}
- ICRC és IFRC, közösségi szerepvállalási útmutató (2017)^{viii}
- IFRC, All Under One Roof (Mindenki egy fedél alatt) – Fogyatékkal élő személyeket is befogadó menhelyek és települések vészhelyzetekben (2015)^{ix}
- IFRC, Better Programming Initiative (BPI) kezdeményezés a jobb programok érdekében (hatásvizsgálati eszköz)
- IFRC, gyermekvédelmi cselekvési terv (2016)
- IFRC, gyermekvédelem vészhelyzetekben, beszámoló (2016)
- IFRC, gyermekvédelmi politika (2013)
- IFRC, A sebezhetőségi és kapacitásértékelések nemek közötti egyenlőségre és sokszínűségre érzékeny megközelítése (kísérleti változat, 2017)^x
- IFRC, Útmutató feljegyzések a nemek és a sokszínűség közösségi alapú egészségügybe való integrálásáról (2013), a vízről, a szennyvízelvezetésről és a higiénéről (WASH) (2012), valamint az élelmezésbiztonságról és a megélhetésről (2014)
- IFRC, iránymutatások a megélhetési programokhoz (2010)^{xi}
- IFRC, migrációs politika (2009)
- IFRC, rövid szakpolitikai tájékoztató a gyermekvédelemről vészhelyzetekben (2016)
- IFRC, állásfoglalás a vándorló gyermekek védelméről és támogatásáról (2017)
- IFRC, helyszíni védelmi útmutató (2017)^{xii}
- IFRC, sebezhetőségi és kapacitási értékelés (2006)
- INEE, minimumkövetelmények kézikönyve (2010)^{xiii}
- Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) nemek közötti egyenlőség a humanitárius fellépések során, kézikönyv (2007)^{xiv}
- Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) iránymutatásai a nemi alapú erőszakról (2015)^{xv}
- Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) helyszíni kézikönyve a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekekről. Eszköztár (2017)^{xvi}

- Sphere kézikönyv (2018)^{xvii}
- Eszköztár a menstruációs higiénia kezelésének (MHM) a humanitárius reagálásba történő integrálásához, ügynökségközi (2017)^{xviii}
- A védelmi munka szakmai normái a humanitárius és emberi jogi szereplők által végzett munkához fegyveres konfliktusokban és más erőszakos helyzetekben, harmadik kiadás (2018)^{xix}

A minimumkövetelmények alkalmazásakor figyelembe veendő körülmények

A minimumkövetelményekben a „marginalizált csoportok” kifejezést használtuk, de sajátos szükségletekkel rendelkezőként, veszélyeztetettként, kiszolgáltatottként vagy kirekesztettként is utalhattunk volna rájuk. A marginalizált csoportok minden esetben magukban foglalják a következőket: az idősek, a gyermekek (beleértve a serdülőket is), a fizikai, érzékszervi vagy értelmi fogyatékossgal élő személyek, a mentális egészségi fogyatékossgal élő személyek, az SGBV túlélői, az emberkereskedelem áldozatai, valamint a HIV-vel/AIDS-szel vagy más krónikus betegséggel élők. Más összefüggésekben a sokféleség egyéb formáit – többek között az etnikai hovatartozást, az állampolgárságot vagy annak hiányát, a migrációs és/vagy a jogi státuszt, a vallást, a kasztot, az osztályt, a szexuális és nemi kisebbségeket, valamint a sokszínűség formáit és a marginalizált csoportok közötti interszekcionalitást – fogjuk elsősorban a marginalizált csoportok alatt érteni. A jelen minimumkövetelmények felhasználóit ezért arra ösztönözzük, hogy gondosan elemezzék a helyzetet, hogy megértsék, pontosan kik és mely csoportok tartoznak a „marginalizált csoportokba” a saját kontextusuk tekintetében, és azt, hogy értékeljék saját feltételezéseiket. Az ebben a kiadványban használt kifejezés az összes marginalizált csoportot magában foglalja: „Bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személy.”

Meghatározások

Gyermek: minden 18 év alatti személy. Ez az életkor a gyermekjogi ENSZ-egyezmény értelmében határozza meg a felnőttkort, és munkánk során akkor is ezt alkalmazzuk, ha a helyi törvények és szokások ettől eltérnek.

Gyermekvédelem: a gyermekek bántalmazásának, elhanyagolásának, kizsákmányolásának és a velük szembeni erőszaknak a megelőzését, és az azokra való reagálást jelenti.

Fogyatékoság: a fogyatékosággal élő személyek közötti kölcsönhatásból, valamint a hozzáállásbeli és környezeti akadályokból ered, amelyek akadályozzák őket abban, hogy másokkal egyenlő alapon teljes mértékben és ténylegesen részt vegyenek a társadalomban. A fogyatékosággal élő személyek közé tartoznak a hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással élő személyek.^{xx}

Sokféleség: a népeiséget alkotó különböző társadalmi hátterek és identitások teljes skáláját jelenti. Magában foglalja többek között a nemi identitást és annak kifejezését, a szexuális irányultságot, az életkort, a fogyatékoságot, a HIV-státuszt, a társadalmi-gazdasági státuszt, a vallást, a hitet, az állampolgárságot és az etnikai származást (beleértve a kisebbségi és migráns csoportokat is).

Az egyenlőség és a méltányosság közötti különbség

Az egyenlőség azt feltételezi, hogy ugyanaz a támogatás mindenkinek előnyére szolgál. Az egyéneknek azonban különböző típusú támogatásra és megközelítésekre lehet szükségük ahhoz, hogy egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek az őket érintő segítségnyújtáshoz és közös döntéshozatalhoz. Azáltal, hogy a humanitárius munkát az egyének szükségleteihez és hátteréhez igazítjuk, az érintettek méltányos bánásmódban részesülnek.

Társadalmi nem: a különböző nemi identitású személyek közötti társadalmi különbségekre utal a teljes élettartamuk során. Bár ezek a társadalmi különbségek mélyen gyökeresnek minden kultúrában, idővel változhatnak, és kultúrákon belül és kultúrák között is eltérhetnek. A nem határozza meg a nők, férfiak és más identitások szerepét, hatalmát és erőforrásait minden kultúrában.

Nemi és sokszínűségi elemzés: segít megérteni, hogy a lehetőségeket és az egyenlőtlenségeket hogyan befolyásolhatja egy személy biológiai neme, vagy az a társadalmi nem, amellyel azonosul. Megvizsgálja a nők és férfiak közötti kapcsolatokat a sokféleségük; szerepük, felelősségük, az erőforrásokhoz való hozzáférésük és azok ellenőrzése, valamint az általuk tapasztalt különböző korlátok tekintetében. Megvizsgálja egy adott kor vagy korcsoport, egy fogyatékosággal élő személy és más kontextuális tényezők sajátos valóságát, beleértve, de nem kizárólagosan a szexuális irányultságot, a HIV-státuszt, a társadalmi-gazdasági státuszt, a vallást, a hitet, az állampolgárságot és az etnikai származást (beleértve a kisebbségi és migráns csoportokat is).

Bevonás: a vészhelyzeti programokban a bevonás arra összpontosít, hogy az emberek kirekesztettségének elemzésével aktívan csökkentsék a kirekesztettséget azáltal, hogy olyan környezetet hoznak létre, ahol a különbségeket erősségként fogadják el, és támogatják. Az inkluzív szolgáltatásnyújtás azt jelenti, hogy mindenki számára méltányos hozzáférést biztosítunk az erőforrásokhoz. Hosszabb távon a befogadás arra is összpontosít, hogy a kirekesztés, a megbélyegzés és a megkülönböztetés kezelése, csökkentése és megszüntetése révén mindenki számára megkönnyítse a lehetőségekhez és jogokhoz való hozzáférést.

Védelem: a humanitárius fellépésben a védelem alapvetően arról szól, hogy megvédjük az embereket a bántódástól. Célja, hogy biztosítsa az egyének jogainak tiszteletben tartását, megőrizze a természeti katasztrófák vagy más vészhelyzetek, fegyveres konfliktusok vagy egyéb erőszakos helyzetek által érintettek biztonságát, testi épségét és emberi méltóságát.

Az Ügynökségközi Állandó Bizottság védelemre vonatkozó meghatározása a humanitárius szereplők (köztük a Mozgalom) által leggyakrabban elfogadott definíció: „minden olyan tevékenység, amelynek célja az egyén jogainak teljes körű tiszteletben tartása a vonatkozó jogintézmények (azaz az emberi jogok, a nemzetközi humanitárius jog, a menekültjog) betűjével és szellemével összhangban”.

A Mozgalom humanitárius fellépésében a védelemnek belső és külső vonatkozásai is vannak. Belsőleg annak biztosítására utal, hogy a Mozgalom cselekedetei tiszteletben tartsák, és ne veszélyeztessék a személyek emberi méltóságát, biztonságát és jogait. Külsőleg olyan fellépésekre utal, amelyek célja annak biztosítása, hogy a hatóságok és más szereplők tiszteletben tartsák kötelezettségeiket és az egyének jogait.

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

A „szexuális kizsákmányolás” kifejezés a kiszolgáltatott helyzettel, az erőbeli különbséggel vagy a bizalommal való tényleges vagy megkísérelt szexuális célú visszaélést jelenti, ideértve többek között a mások szexuális kizsákmányolásából származó pénzbeli, társadalmi vagy politikai hasznot.^{xxi}

A „szexuális visszaélés” kifejezés a szexuális jellegű tényleges fizikai erőszakot, vagy az azzal való fenyegetést jelenti, ami történhet erővel, vagy egyenlőtlen, kényszerítő körülmények között.^{xxii}

Biológiai nem: a fizikai és biológiai különbségekre utal, általában a férfiak és a nők között.

Szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV)¹

Nemi alapú erőszak: Gyűjtőfogalom, amely minden olyan bántó cselekedetet magában foglal, amely egy nőnek, férfinak, lánynak vagy fiúnak a neme alapján fizikai, szexuális vagy pszichológiai sérülést vagy szenvedést eredményez, vagy nagy valószínűséggel fog okozni. A nemi alapú erőszak a nemek közötti egyenlőtlenség és a hatalommal való visszaélés eredménye. A nemi alapú erőszak magában foglalja többek között a szexuális erőszakot, a családon belüli erőszakot, az emberkereskedelmet, a kényszer- vagy korai házasságot, a kényszerprostitúciót, valamint a szexuális kizsákmányolást és bántalmazást.

Szexuális erőszak: Bármely személy ellen erőszakkal, erőszakkal való fenyegetéssel vagy kényszerítéssel elkövetett szexuális jellegű cselekmények. A kényszerítést olyan körülmények okozhatják, mint az erőszaktól való félelem, a kényszer, a fogva tartás, a pszichológiai elnyomás vagy a hatalommal való visszaélés. Az erőszak, az erőszakkal való fenyegetés vagy a kényszerítés egy másik személy ellen is irányulhat. A szexuális erőszak magában foglalja a kényszerítő környezet kihasználásával elkövetett szexuális jellegű cselekményeket is, vagy ha egy személy képtelen valódi beleegyezést adni. Ide tartoznak továbbá azok a szexuális jellegű cselekmények, amelyeket egy személy erőszakkal, erőszakkal való fenyegetéssel vagy kényszerítéssel, az adott személlyel vagy más személlyel szemben, vagy kényszerítő környezet kihasználásával, vagy a személy valódi beleegyezés megadására való képtelenségével kényszerít másokra. A szexuális erőszak olyan cselekményeket foglal magában, mint a nemi erőszak, a szexuális rabzolgaság, a kényszerprostitúció, a kényszerterhesség vagy a kényszersterilizáció.²

Szexuális és nemi kisebbségek: olyan személyekre utalnak, akiknek szexuális irányultsága vagy kifejezése, nemi identitása vagy szexuális jellemzői eltérnek a népesség feltételezett többségétől, a heteroszexuális férfiktól és nőktől. A kifejezés magában foglalja a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális és queer (LMBTIQ) személyeket, beleértve számos olyan személyt is, akiknek személyazonossága vagy gyakorlata nem szerepel ezekben a kifejezésekben.

¹ A „szexuális és nemi alapú erőszak” (SGBV) kifejezés a Vöröskereszt és a Vörös Félhold 32. nemzetközi konferenciájának 2015. évi 3. határozatában szereplő terminológiát tükrözi. Világszerte különböző technikai leírásokat használnak, beleértve a nemi alapú erőszakot (GBV), a nők és lányok elleni erőszakot (VAWG) és a szexuális erőszakot. Az itt használt SGBV egy összetett kifejezés, amely a Vöröskereszten és a Vörös Félholdon belül használt két alábbi, egymást átfedő definíción alapul.

² Megjegyzés: Ahhoz, hogy a fent meghatározott szexuális erőszak a nemzetközi humanitárius jog hatálya alá tartozzon, annak fegyveres konfliktussal összefüggésben kell történnie, illetve ahhoz kell társulnia. Megjegyzés: Világszerte különböző technikai leírásokat használnak, beleértve a nemi alapú erőszakot (GBV), a nők és lányok elleni erőszakot (VAWG) és a szexuális erőszakot. Az itt használt SGBV kifejezés a Vöröskereszt és a Vörös Félhold 2015. évi 32. nemzetközi konferenciájának 3. határozatát tükrözi. Bár a Mozgalom még nem határozta meg hivatalosan az SGBV közös definícióját, ez az SGBV IFRC által használt definíciója, amely az IASC 2015. évi, A nemi alapú erőszak humanitárius tevékenységekbe való integrálásáról szóló iránymutatásaira támaszkodik.

Túlélőközpontú megközelítés

A túlélőkre összpontosító megközelítés olyan támogató környezetet teremt, amelyben tiszteletben tartják a túlélők jogait és kívánságait, gondoskodnak biztonságukról, és méltósággal és tisztelettel bánnak velük. A megközelítésre a következő négy vezérelv érvényes: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség.

Fontos felismerni, hogy a túlélőknek joguk van egy sor szolgáltatáshoz a túlélőközpontú válasz részeként, de az összes szolgáltatást nem a Vöröskeresztnek és a Vörös Félholdnak kell nyújtania (illetve reálisan nem tudja mindet biztosítani). Míg bizonyos esetekben szó lehet szolgáltatások nyújtásáról, a Vöröskeresztnek és a Vörös Félholdnak a koordinációra, és a más ügynökségek által nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítására kell összpontosítania.

Emberkereskedelem: egy személy felhajtását, szállítását, átadását, rejtegetését vagy átvételét jelenti. Ez történhet erőszakkal való fenyegetéssel, vagy a kényszerítés és megfélemlítés egyéb formáival, a kizsákmányolás céljából.

Valakit akkor tekintünk az emberkereskedelem áldozatának, ha az alábbiak teljesülnek:

- A cselekmény: személyek felhajtása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy átvétele, amely magában foglalhatja a belföldi vagy határokon átnyúló mozgást is.
- Az eszközök: erőszakkal való fenyegetés vagy erőszak alkalmazása, kényszerítés, emberrablás, csalás, megfélemlítés, hatalommal vagy kiszolgáltatottsággal való visszaélés, illetve kifizetések vagy juttatások nyújtása az áldozatot kontrolláló személynek.
- A cél: a cselekménynek és az eszközöknek a kizsákmányolás célját kell szolgálniuk. Ez magában foglalja mások prostitúciójának kihasználását, a szexuális kizsákmányolást, a kényszermunkát, a rabszolgaságot vagy hasonló gyakorlatokat, valamint a testszervek vagy testszövetek eltávolítását.

Az emberkereskedelem meghatározásának való megfelelés érdekében a cselekménynek, az eszköznek és a célnak jelen kell lennie, kivéve, ha az emberkereskedelem áldozata 18 év alatti személy. A gyermekek esetében az emberkereskedelem meghatározása sokkal tágabb. Egy gyermek esetében nem szükséges, hogy legyenek eszközök, mert a gyermekek nem képesek tájékoztatáson alapuló beleegyezést adni. Ezért minden olyan gyermeket, akit kizsákmányolás céljából felhajtának, szállítanak vagy átadnak, potenciális áldozatnak kell tekinteni, függetlenül attól, hogy kényszerítették-e vagy becsapták-e őket, vagy sem.

**Emberi méltóság, hozzáférés,
részvétel és biztonság (DAPS)**

A technikai fejezetekben felsorolt minimumkövetelmények négy kiemelt területre vonatkoznak, nevezetesen **az emberi méltóságra, a hozzáférésre, a részvételre és a biztonságra** (DAPS).

A DAPS-keretrendszer egyszerű, de átfogó útmutatót nyújt a Vöröskereszt és a Vörös Félhold vészhelyzeti programjaiban az alapvető intézkedések kezeléséhez.

Az egyének és csoportok emberi méltóságára, hozzáférésére, részvételére és biztonságára vonatkozó elvek szerepelnek a humanitárius charta közös védelmi elveiben és az alapvető humanitárius normákban.

Emberi méltóság

Annak elismerése, hogy a vészhelyzet által érintett minden embernek joga van a méltóságteljes élethez, szerves részét képezi az emberiség alapelvének és követelményének. Emellett a méltóságteljes élethez való jog tükröződik a nemzetközi jog azon rendelkezéseiben is, amelyek magukban foglalják a humanitárius segítségnyújtáshoz való jogot. A veszélyeztetett személyek méltósága tiszteletben tartásának minden sürgősségi segítségnyújtási tevékenység alapját kell képeznie, és az ilyen segítségnyújtást a pártatlanság alapelvével összhangban kell nyújtani. Az érintettek emberi méltóságának védelme a humanitárius munka alapvető része, és azt valamennyi katasztrófaelhárítási programban prioritásként kell kezelni.

A Vöröskereszt és a Vörös Félhold számára az emberi méltóság az egyének életének és integritásának tiszteletben tartását jelenti. A Vöröskereszt és a Vörös Félhold valamennyi katasztrófaelhárítójának és katasztrófaelhárítási programjának hozzá kell járulnia az emberi méltóság fenntartásához és előmozdításához. A rendkívül kiszolgáltatott helyzetben lévő egyének emberi méltóságának tiszteletben tartására, védelmére és előmozdítására irányuló intézkedések nem korlátozódnak a velük való tiszteletteljes kapcsolattartásra. Az emberi méltóság tiszteletben tartása, védelme és előmozdítása magában foglalja az érintett lakosság pszichoszociális jólétének védelmét, valamint magánéleti és sajátos kulturális szükségleteik kielégítésének biztosítását is.

Elismert tény, hogy az emberi méltóság fogalma eltérő dolgokat jelent a különböző emberek számára, és azt nagymértékben befolyásolja a kulturális és társadalmi kontextus. Ezért nehéz felmérni, hogy az emberi méltóság milyen mértékben épült be az elhárítási programba, és nehéz biztosítani az elszámoltathatóságot. Mindazonáltal a védelem, a nemek közötti egyenlőség és a befo gadás (PGI) hatékony integrációja nagymértékben függ az emberi méltóság kérdésétől, és a minimumkövetelmények alkalmazásával arra törekszünk, hogy előmozdítsuk ezt a rendkívüli fontosságú kérdést, mérjük, hogy milyen mértékben sikerült azt alkalmazni, és felelősségre vonjuk az érdekelt feleket.

Hozzáférés

Az alapvető és életmentő szolgáltatásokhoz való hozzáférés a humanitárius és emberi jogi jogszabályokban gyökerezik. A vészhelyzeti programoknak hozzáférést kell biztosítaniuk az érintett népességen belüli valamennyi egyén és csoport számára. Ennek megfelelően a humanitárius létesítményekhez, árukhoz, szolgáltatásokhoz és védelemhez való hozzáférés kiválasztási és rangsorolási kritériumait a nemek és a sokféleség elemzésével kell alátámasztani annak érdekében, hogy a segítségnyújtás és a védelem eljuthasson a legkiszolgáltatottabbakhoz. A hozzáférhetőség tekintetében négy dimenzió határozható meg a humanitárius segítségnyújtással és védelemmel kapcsolatban: a megkülönböztetésmentesség, a fizikai, gazdasági és információs hozzáférhetőség vagy a megfizethetőség.^{xxiii}

Megkülönböztetésmentesség: A humanitárius létesítmények, áruk és szolgáltatások megkülönböztetés nélkül hozzáférhetők mindenki, különösen a marginalizált csoportokhoz tartozók számára. A veszélyhelyzet által érintett valamennyi személy egyenlő és méltányos hozzáféréssel rendelkezik.

Fizikai hozzáférhetőség: A létesítmények, áruk és szolgáltatások a lakosság minden rétege számára biztonságos fizikai távolságon belül vannak, és különleges intézkedések biztosítják a veszélyeztetett csoportok hozzáféréseinek megkönnyítését. A fizikai hozzáférés biztosítása azt jelenti, hogy az időseknek, a gyermekeknek, a fogyatékosokkal élő személyeknek és a HIV-vel/AIDS-szel vagy más krónikus betegséggel élő személyeknek a

lakosság többi tagjával egyenlő alapon kell tudniuk hozzáférni a vészhelyzeti programokhoz, szolgáltatásokhoz és tevékenységekhez, illetve azokból egyenlő alapon kell részesülniük. Ezek az intézkedések magukban foglalhatják biztonságos terek kialakítását az erőszakot átélt személyek fokozott védelme érdekében, vagy a fogyatékossgal élő személyek hozzáféréseinek megkönnyítését rámpák, szélesebb ajtók stb. használatával.

Gazdasági hozzáférhetőség vagy megfizethetőség: A díj fejében igénybe vehető szolgáltatások esetében a szolgáltatásoknak mindenki számára megfizethetőnek kell lenniük, beleértve a szociálisan hátrányos helyzetű csoportokat is. A méltányosság megköveteli, hogy a szegényebb háztartásokat ne terheljék aránytalanul nagy költségekkel a gazdaságilag előnyösebb helyzetben lévő háztartásokhoz képest.

Az információk hozzáférhetősége: A közösségi visszajelzési mechanizmusoknak és információs szolgáltatásoknak mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük, és az információs igények felmérésén és a kommunikációs csatornák feltérképezésén kell alapulniuk, lehetővé téve a nemi és sokszínűségi elemzést. A kommunikációs csatornák közé tartoznak a közösségi értekezletek, a telefonvonalak vagy a hirdetőtáblák javaslati dobozokkal. A segítségnyújtási információknak minden releváns nyelven elérhetőnek kell lenniük, és olyan platformra van szükség, amely gyorsan nagyszámú embert képes elérni, például rövid üzenetküldő szolgáltatásokra (SMS), televízióra, közösségi médiára vagy rádióra. A tájékoztatást különböző formátumokban kell nyújtani annak biztosítása érdekében, hogy a különböző fogyatékossgal rendelkezők hozzáférhessenek az információkhoz, például audio-, vizuális, jelnyelvi, Braille-írással, képi és könnyen olvasható formátumban.

Az aktuális vészhelyzetre vonatkozó információk mellett a hozzáférhető információknak fel kell sorolniuk a védelmi intézményeket, beleértve azokat is, amelyek különleges szakértelemmel rendelkeznek a fogyatékossgal élő személyek, a nők és a gyermekek ellátásában, beleértve a serdülők szükségleteit is, valamint azt, hogy hol kell bejelenteni az erőszakot. Az érintett személyek jogával és a visszajelzési mechanizmusokkal, például forródróttal, szöveges üzenetekkel, információs pultokkal és panaszládákkal kapcsolatos információkat is hozzáférhetővé kell tenni.

Részvétel

A részvétel a közösség minden tagjának teljes, egyenlő és jelentőségteljes részvételét jelenti az életüket befolyásoló döntéshozatali folyamatokban és tevékenységekben. A részvétel szintje függ a különböző emberek hozzáféréseitől, attól, hogy mennyire találják kifizetődőnek a tapasztalatot, és hogy nyernek-e valamit a folyamatból. Számos társadalomban a hagyományok továbbra is kizárják a nőket, a gyermekeket, a fogyatékossgal élő személyeket és a marginalizált csoportokat a katasztrófaelhárítással és helyreállítással kapcsolatos döntésekből és tevékenységekből.

A sürgősségi munkában való részvétel az emberek méltóság-teljes élethez való jogának nélkülözhetetlen alapja, amelyet a Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös Félhold, valamint a katasztrófaelhárítás nem kormányzati szervezeteinek magatartási kódexe is megerősít.^{xxiv}

A teljes körű részvétel biztosításához szükséges lépés lehet, ha egyének vagy csoportok saját egyesületeket hoznak létre a közösség és a partnerek vészhelyzetekre adott válaszainak közös irányítására. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nemek közötti képviselet egyensúlya, valamint a serdülők és a marginalizált csoportokhoz tartozók, például a fogyatékossgal élő személyek bevonása a kiértékelő és elhárító csoportokba, hozzájárul az inkluzív és védelmező programok kialakításához.

A közösségi szerepvállalással és elszámoltathatósággal kapcsolatos megközelítésünk kiigazítását és javítását a drámaian változó humanitárius környezet is szükségessé teszi. A mobiltelefonokhoz, az internethez és a közösségi médiához való fokozott hozzáférés megváltoztatja az emberek közötti kommunikációt. Az új technológiák révén a helyi közösségek megszervezhetik saját válaszlépéseiket, és minden eddiginél hatékonyabban működhetnek együtt egymással, a kormányokkal, a médiával és a

segélyszervezetekkel. Ez az új összekapcsoltság arra is képessé teszi a közösségeket, hogy nagyobb átláthatóságot és részvételt követeljenek.

A részvétel a kilenc alapvető humanitárius norma egyike.

Biztonság

Az érintett közösségekben a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és hátrterű személyeknek eltérő igényeik vannak a fizikai és pszichológiai biztonságukkal kapcsolatban. A projekthelyszínek és -tevékenységek biztonságának a különböző csoportok közvetlen részvételével történő nyomon követése elengedhetetlen annak biztosításához, hogy a nyújtott segítség mindenki szükségleteit és aggályait méltányos módon elégítse ki.

A biztonságban a nem, az életkor, a fogyatékossg és a sokféleség szempontjából történő értékeléséhez minden ágazatban rendszeres nyomon követésre van szükség. Mindig maximalizálnunk kell az ágazati programoknak az emberek biztonságára gyakorolt pozitív hatásait.

Itt az egyes ágazatok biztonságának három dimenziójával foglalkozunk: ágazatspecifikus biztonsági kérdések; a szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, illetve a gyermekek védelme; valamint a belső védelmi rendszerek.

1. Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

Minden ágazatnak megvannak a biztonsággal kapcsolatos sajátos kérdései, pl. az elosztóhelyek biztonságosak; az ételek készítéséhez használt tűzhelyek, üzemanyagok és felszerelések biztonságosak; a higiéniai létesítmények rendelkeznek belső zárral; világítás a mosdókban és azok környékén, valamint a fürdőlétesítményekben; a járdák, az utak és a létesítmények megfelelnek az akadálymentesítési előírásoknak, hogy biztonságos hozzáférést biztosítsanak a mozgáskorlátozott, látássérült stb. személyek számára.

2. A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

Az SGBV oka a nemek közötti egyenlőtlenség és a hatalommal való visszaélés. Ez aláássa az erőszakot elszenvedők biztonságát, emberi méltóságát és általános egészségi állapotát. Bár az SGBV bárkit érinthet, egyes csoportok különösen veszélyeztetettek, mint például a nők, a serdülő lányok, a kísérő nélküli és elszakított gyermekek, a szexuális és nemi kisebbségek, a fogyatékosággal élő nők és lányok, valamint a fiúk. Az SGBV jobb megismertetése és megértése a Vöröskeresztben és a Vörös Félholdban az első fontos lépés, amelyet a megelőzési és reagálási kezdeményezések számának és minőségének javítása felé tehetünk. Amikor segítséget nyújtunk, konkrét lépéseket kell tennünk az SGBV kockázatának csökkentése és az arra való reagálás érdekében. Ezeket a szabályokat úgy alakítottuk ki, hogy megvédjék a túlélőket, és csökkentsék az SGBV kockázatát az összes ágazatban bevezetett mérséklési és reagálási stratégiák segítségével.

Vészhelyzetekben a gyermekek, különösen a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek a legkiszolgáltatottabbak közé tartoznak. A gyermekvédelem az összes munkánk során minden személyzet felelőssége. Ha egy gyermek bármilyen (pl. orvosi vagy jogi) segítséget vagy szolgáltatást kap, a szülőnek vagy gondviselőnek a gyermek nevében beleegyezését kell adnia.

A gyermekek elleni erőszak meghatározása: „a fizikai vagy mentális erőszak, sérülés és bántalmazás, elhanyagolás vagy gondatlan bánásmód, rossz bánásmód vagy kizsákmányolás összes formája, beleértve a szexuális bántalmazást is”. Ez magában foglalja a kizsákmányolást, az emberkereskedelmet és a gyermekek korai házasságát.^{xxv}

3. Belső védelmi rendszerek

A Vöröskereszt és a Vörös Félhold minden munkatársának és önkéntesének alá kell írnia a **magatartási kódexet**, tájékoztatni kell őket annak tartalmáról, és a munkatársaknak, illetve önkénteseknek úgy kell viselkedniük, hogy az tükrözze a kódex rendelkezéseit.

Gondoskodnunk kell arról, hogy a Vöröskereszt és a Vörös Félhold minden munkatársa és önkéntese megfeleljen a magatartási kódex elvárásainak, és az alkalmazott programok tiszteletben tartják az egyének jogait és emberi méltóságát. A humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és visszaélés (SKV) a védelem kudarcát jelenti, és sérti az egyetemesen elismert nemzetközi jogi normákat és szabályokat. Amikor segédkezünk az érintett lakosság védelmében, olyan normákat és eszközöket kell alkalmaznunk, amelyek megakadályozzák és felszámolják a SKV-bűncselekményeket. **Zéró tolerancia van érvényben a szexuális kizsákmányolással és bántalmazással szemben, amelyet az IFRC titkárságának a szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzésére és az arra való reagálásra vonatkozó politikája (2018) vázol fel.**^{xxvi}

A saját munkatársaink és önkénteseink általi SKV megakadályozásával párhuzamosan a Vöröskereszt és a Vörös Félhold minden munkatársának és önkéntésének tisztában kell lennie az **IFRC gyermekvédelmi politikájának**^{xxvii} rendelkezéseivel, és erről tájékoztatást kell kapnia. 2013-ban az IFRC életre hívta gyermekvédelmi politikáját, amely keretet nyújt annak biztosításához, hogy a gyermekek (azaz a 18 év alattiak) védve legyenek a bántalmazás és a kizsákmányolás minden formájával szemben az IFRC valamennyi művelete, tevékenysége és programja során. 2015-ben az IFRC online képzési programot indított a politikáról, és minden alkalmazottat arra ösztönözték, hogy a tanulási platformon keresztül vegyen részt a képzésen. A gyermekvédelmi politika végrehajtását és a programokba való szélesebb körű integrációját egy cselekvési terv^{xxviii} irányítja.

Az IFRC **visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó politikája** szerint az IFRC zéró toleranciát alkalmaz a megtorlás minden formájával szemben olyan személyek ellen, akik vagy az IFRC belső szabályainak megsértésével kapcsolatos megalapozott gyanút jelentenek be, vagy akik együttműködnek egy ellenőrzési vagy vizsgálati folyamatban. Az IFRC **zaklatás elleni irányelvei** útmutatást adnak a zaklatási események elemzéséhez, bejelentéséhez és megoldásához.

A védelemről, a nemi egyenlőségről,
a befogadásról és a katasztrófákról
szóló törvény

A megfelelő jogszabályok és eljárások megléte a hatékony katasztrófaelhárítás alapjait jelentheti, és biztosíthatja, hogy az emberi méltóság, a hozzáférés, a részvétel és a biztonság minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára szerepeljen a katasztrófakockázat-kezelési (DRM; disaster risk management) programokban és rendszerekben. Bár a jog nem tartozik feltétlenül a vészhelyzeti programok fő témái közé, mégis kritikus szerepet játszhat, ezért fontos, hogy tisztában legyünk azzal, milyen támogató szerepet képes betölteni.

Az IFRC és a nemzeti társaságok nemzetközileg elismert megbízatással rendelkeznek arra, hogy befolyásolják és támogassák a hatóságokat a katasztrófákkal kapcsolatos legkorszerűbb jogszabályok, politikák és eljárások kidolgozásában a legkiszolgáltatottabbak érdekében, amint azt a Vöröskereszt és a Vörös Félhold Nemzetközi Konferenciájának több határozata is felvázolja.³

Bár a legtöbb ország a nemzeti alkotmányokban vagy törvényekben tükrözte az egyenlőséggel és méltányossággal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásait, ezeket a kötelezettségeket gyakran nem ültetik át a DRM-rendszerekbe. A felmérések megállapították, hogy a nemzeti katasztrófátörvények és -politikák, amelyek rendelkezéseket tartalmaznak a nőkre és a marginalizált csoportokra vonatkozóan, gyakran csak a törekvéseket fogalmazzák meg, de a konkrét végrehajtási mechanizmusokat nem. Emellett általában arra összpontosítanak, hogy milyen fontos foglalkozni e csoportok szükségleteivel, de anélkül, hogy biztosítanák a döntéshozatali folyamatokban való aktív részvételt. Továbbá, ha ezeket a csoportokat nem vonják be megfelelően és érdemben a DRM minden aspektusába, a kockázatsökkentéstől a katasztrófaelhárításig és a helyreállításig, akkor a közös-ségek számára nehéz valóban ellenállóvá válni a katasztrófákkal szemben.

Az IFRC, a nemzeti társaságok és kulcsfontosságú partnereik fontos ajánlásokat dolgoztak ki annak biztosítása érdekében, hogy a DRM jogi keretei figyelembe vegyék a nemek közötti egyenlőséget, védelmet nyújtsanak és inkluzívak legyenek.⁴ E munka legfontosabb ajánlásai többek között a következők:

- Annak biztosítása, hogy a katasztrófákkal kapcsolatos jogszabályok, szakpolitikák és eljárások figyelembe vegyék a **nemek közötti egyenlőséget és a sokszínűséget, és tükrözzék a nemzetközi humanitárius normákat.**

³ Lásd például a 2015. évi 32. nemzetközi konferencián a katasztrófaelhárítás, a kockázatsökkentés és az elsősegélynyújtás jogi kereteinek megerősítéséről szóló 6. sz. állásfoglalást, valamint a 2011-es nemzetközi konferencia „A normatív keretek megerősítése, és a katasztrófaelhárítással, -reagálással és -helyreállítással kapcsolatos szabályozási akadályok kezelése” című 7. sz. állásfoglalását.

⁴ Ez különböző kezdeményezések révén valósult meg, többek között a jogra és a katasztrófakockázat-csökkentésre vonatkozó ellenőrző lista, valamint „A nemek közötti egyenlőségre és a katasztrófák során elkövetett szexuális és nemi alapú erőszakkal szembeni védelemre vonatkozó hatékony jogszabályok és politikák” című kiadványsorozat, köztük egy globális tanulmány és egy sor nepáli, zimbabwei és ecuadori esettanulmány révén.

- Annak biztosítása, hogy katasztrófaelhárítási terveket dolgozzanak ki a **védelmi szolgáltatások folytonosságának fenntartása érdekében katasztrófák idején**, beleértve az SGBV túlélőinek és az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott szolgáltatásokat is.
- A **DRM-rendszereknek megfelelően integrálniuk kell és össze kell hangolniuk a meglévő nemi, fogyatékosági befogadási, SGBV- és gyermekvédelmi keretrendszereket** a felkészültség, a kockázatcsökkentés, a reagálás és a helyreállítás terén – amit törvény is előírhat.
- Annak biztosítása, hogy az **egyenlőségre és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó alkotmányos rendelkezések és/vagy nemzetközi kötelezettségek** beépüljenek a katasztrófákkal kapcsolatos jogszabályokba, politikákba és eljárásokba, és megfelelően tükröződjenek azokban.
- **Megbízatus demográfiailag arányos minimális képviselőre**, adott esetben egyértelmű felelősségi körök és feladatok kijelölésével a DRM összes kormányzati szervében és irányítóbizottságában, a nemzeti szinttől a helyi szintig. A kötelező részvételt eljárási és/vagy gyakorlati megoldásokkal kell alátámasztani.
- **A „rendes időben” alkalmazandó jogszabályok, rendszerek és intézmények katasztrófákkal szembeni ellenállóképességének megerősítése**, beleértve az egészségügyi, pszichoszociális, jogi és védelmi szolgáltatások **megfelelő tájékoztatását és finanszírozását**.
- Megfelelő **források elkülönítése az egyenlőség, a méltányosság és a megkülönböztetésmentesség kezelésére** a DRM keretein belül nemzeti és helyi szinten.

Ezek az ajánlások a vonatkozó jogszabályok készítői és a politikai döntéshozók mellett a demokráciával foglalkozó szakembereknek és a humanitárius szereplőknek szólnak. A DAPS-megközelítésben felvázolt négy fókuszterület hasznos keretet biztosít, amely bármely katasztrófával kapcsolatos jogszabályra, politikára vagy eljárásra alkalmazható, és lehetővé teszi egy olyan inkluzív katasztrófakockázat-kezelési keret megteremtését, amely gondoskodik minden ember megfelelő bevonásáról, és szükségleteinek biztosításáról.^{xxix}

Minimumkövetelmények

Egészségügy vészhelyzetek esetén

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajtós kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.⁵

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- Külön konzultációs helyiségek és WC-k állnak rendelkezésre, és ha a környezet megkívánja, külön bejáratok és várótermek állnak rendelkezésre a nők és férfiak, valamint egy másik nemmel azonosulók számára a magánélet maximális védelme és az emberi méltóság biztosítása érdekében. A szexuális és nemi kisebbségek szükségleteit is figyelembe kell venni.
- A mozgáskorlátozott személyek zavartalanul és emberi méltóságuk megsértése nélkül használhatják a mosdókat. A megoldások közé tartoznak a hozzáférési rámpák, a széles ajtók, a korlátok, a WC-n belül biztosított elegendő hely, a latrinák ülőhelyei és a mesterséges világítás. Az ajtók belső oldalán lévő rúd vagy hasonló eszköz lehetővé teszi a használó számára, hogy maga csukja be és zárja be az ajtót.
- Az egészségügyi szolgáltatások és létesítmények kulturálisan megfelelőek minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára.
- A betegeknek lehetőségük van arra, hogy az általuk előnyben részesített nemhez tartozó egészségügyi személyzethez forduljanak.

⁵ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemi és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

- Az egészségügyi szolgáltatások, beleértve a konzultációkat, a konzultációs szobákat, a beteginformációkat és aktákat, biztosítják a magánélet védelmét és az adatok biztonságos kezelését.
- A vizsgálatokat és a kezelést a beteg szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezésével végzik. Amennyiben a beteg gyermek, a gyermek életkorának és érettségi szintjének megfelelően tájékoztatáson alapuló beleegyező nyilatkozat kérhető a gyermektől vagy a gyermek gondozójától.
- Olyan helyzetben, amikor aggályok merülnek fel a gyermek szülőjével vagy gondozójával kapcsolatban, a legjobb megoldás érdekében tanácsos konzultálni a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Ha egy kísérelő nélküli vagy hozzátartozójától elszakított gyermeknek kritikus egészségügyi ellátásra van szüksége, de nincs elismert törvényes gyámja, az egészségügyi szolgáltatóknak a gyermekkel és az illetékes helyi védelmi hatóságokkal konzultálva kell döntést hoznia a kezelésről.
- Ha a beteg serdülő, az egészségügyi személyzetnek, beleértve az adminisztratív személyzetet is, a legtöbb esetben meg kell fontolnia, hogy a betegre vonatkozó személyes egészségügyi információkat ne osszák meg a beteg szüleivel vagy gondozóival. Ez különösen fontos a szexuális és reprodukív egészségügyi szolgáltatások nyújtása és az SGBV-re való reagálás esetén. Ha fennáll a beteg vagy mások sérülésének kockázata, előfordulhat, hogy a titoktartást fel kell oldani.
- Minden egészségügyi személyzet hajlandó megtanulni és alkalmazni a túlélőközpontú megközelítést minden olyan beteg esetében, aki a klinikájára érkezik.
- Minden egészségügyi és frontvonalbeli katasztrófaelhárítási személyzet képzésben részesül a pszichológiai elsősegélynyújtás módjáról.
- A csapatok képzettek a menstruációs higiénia holisztikus kezelésével kapcsolatban^{xxx}, és az adott kultúrának megfelelő tanácsokat kérnek lányoktól, serdülő lányoktól és nőktől^{xxxi}. A terhes nők higiénijának kezelését be kell építeni a képzésbe.
- Az egészségügyi tevékenységekben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékosagra és a kapcsolódó egészségügyi szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékosággal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékosággal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzájárás

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személyek szembesülnek az egészségügyi szolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáférés során, és intézkedéseket hoznak az egyes korlátokra és akadályokra való reagálás érdekében.

- Amennyiben az egészségügyi szolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- Az egészségügyi értékelések, a feltérképezési gyakorlatok és más adatgyűjtési mechanizmusok tartalmaznak a nemek és a sokféleség elemzésére vonatkozó kérdéseket. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékoság és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- Az egészségügyi szolgáltatások és az egészségügyi létesítmények a megfelelő időpontokban, helyszíneken és megfelelő személyzeti létszámmal, valamint nemi és sokszínűségi összetétellel állnak rendelkezésre, illetve elérhetők annak biztosítása érdekében, hogy minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy egyenlő hozzáféréssel rendelkezzen.
- Különböző nemi identitású tolmácsok állnak a rászorulóknak rendelkezésére, beleértve az egyén által igényelt megfelelő jelnyelvi tolmácsokat is. A tolmácsok etikai képzésben részesültek, és tájékozottak a kiszolgáltatott emberekkel való foglalkozásban betöltött szerepüket és felelősségüket illetően.
- Az érzékenységet szem előtt tartva a szexuális és nemi kisebbségek megszólítása, akik esetében fennáll a kockázata annak, hogy nem férnek hozzá a férfiakkal vagy nőkkel kapcsolatos szolgáltatásokhoz.
- A nemi identitástól, életkortól, fogyatékoságtól és háttértől függetlenül minden személy hozzáférhet a bizalmas és kulturálisan megfelelő reprodukív egészségügyi szolgáltatásokhoz.
- A HIV-/AIDS-fertőzöttek [folytatólagos] ellátásban és kezelésben részesülnek, vagy erre irányuló beutalót kapnak. Ugyanez vonatkozik mindenkire, aki nem fertőző betegségben szenved, pl. cukorbetegség, magas vérnyomás, szívbetegségek, mentális egészségi fogyatékosággal élő személyek.
- Az érintett közösség tájékoztatást kap az egészségügyi információkról, valamint a rendelkezésre álló egészségügyi szolgáltatások igénybevételére való jogosultságáról. Az erőszak utáni ellátással (nemi erőszak, fizikai bántalmazás, öngyilkossági kísérletek stb.) kapcsolatos információkat terjesztik a közösség számára, és a szolgáltatásokat elérhetővé teszik számukra. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás), a jelnyelvet és a könnyen olvasható formátumokat az egészségügyi központokban és minden olyan helyen, ahol

bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy összegyűlik.

- Az egészségügyi intézmény megfelel a reprodukzív egészségre vonatkozó „minimális kezdeti szolgáltatási csomag” (MISP) szolgáltatási előírásainak a reprodukzív egészségre vonatkozóan válsághelyzetekben, és az egészségügyi szolgáltatók részeseültek az ezzel kapcsolatos képzésben. A MISP a következő szolgáltatásokat határozza meg: az anyai és újszülöttkori halálozás csökkentése; az SGBV megelőzése és az arra való reagálás; a HIV-fertőzés csökkentése; és átfogó reprodukív egészségügyi szolgáltatások tervezése. Ez a következőket foglalja magában: működő beutalók; a kulcsfontosságú személyzet képzése a nemi erőszak klinikai kezeléséről; valamint az expozíció utáni profilaxis (PEP) készletek, antibiotikumok az STI-k kezelésére, tetanusz toxoid/tetanusz immunglobulin, a hepatitis B vakcina, sürgősségi fogamzásgátlás (amennyiben ez legális és megfelelő) biztosítása, és az ezekre vonatkozó alapvető protokoll kidolgozása.
- Az egészségügyi személyzetet tájékoztatják az országon belüli szabványművelési előírásokról és az SGBV-re, a gyermekvédelemre és más kulcsfontosságú védelmi kockázatokra, például az emberkeresedelemre vonatkozó, a védelmi klaszter vagy alcsoport által kidolgozott beutalási útvonalokról. Minden egészségügyi személyzetnek követnie kell ezeket az eljárásokat. A beutalási listákon szereplő szolgáltatókat a listák véglegesítése előtt ellenőrizni kell a könnyű hozzáférés, a rendelkezésre állás, a szolgáltatásnyújtás költsége és minősége, a különböző nemű képzett személyzet száma és a túlélőközpontú megközelítés alkalmazása szempontjából.
- A beutalási útvonalakkal kapcsolatos információkat terjesztik, rendszeresen frissítik és könnyen hozzáférhetővé teszik minden nemi identitás, életkor, fogyatékoság és háttér számára.
- Az érintett közösségben újonnan szerzett fogyatékosággal, valamint meglévő fogyatékosággal élő személyek hozzáférhetnek rehabilitációs szolgáltatásokhoz, segítő segédeszközökhöz és készülékekhez, amelyek segítenek csökkenteni a sérülések és károsodások gátló hatásait.
- A válság által érintett személyek, köztük a szexuális és nemi kisebbségek, a fogyatékosággal élő személyek, a gyermekek és az idősek olyan mentális egészségügyi szolgáltatásokhoz férhetnek hozzá, amelyek megelőzik vagy csökkentik a válsággal kapcsolatos és a már meglévő mentális egészségi állapotokat, és az azokkal kapcsolatos korlátolt funkcionalitást.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékosággal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása az egészségügyi tevékenységekben és programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és hátrú személyekkel konzultálnak sajátos egészségügyi szükségleteikről, aggályaikról és prioritásairól, hogy információt szerezzenek az összes egészségügyi szolgáltatás kialakításához. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és azonos nemi identitású tolmácsokkal.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékos-sággal élő és hátrú személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- Visszajelzési mechanizmusok megteremtése, például az orvosi ellátást követő elégedettségi felmérésekkel. A lehetséges erőszakos esetek bejelentésére szolgáló bizalmas mechanizmusoknak is rendelkezésre kell állniuk.
- A közösségi egészségügyi bizottságok vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékos-sággal élő és hátrú személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitások eltérő egészségügyi szükségleteinek kezelésére.
- Egészségügyi oktatás biztosítása a menstruációs higiénia kezeléséről, az érintett emberekkel együttműködve, a különféle helyszínek bevonásával, beleértve az iskolákat is.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékoságú és hátrú személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékos-sággal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozójuktól vagy támogató személyüktől elválasztott fogyatékos-sággal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltolmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

- Különböző nemi identitású egészségügyi személyzetet vesznek fel és képeznek ki. Amennyiben ezt nehéz megoldani, konzultálnak a közösséggel az alulreprezentált nem(ek) felvétele és képzése érdekében meghozandó megfelelő intézkedésekről, beleértve például a női személyzet alkalmazását lehetővé tevő különleges intézkedések bevezetését.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékosággal élő és háttérű személyek bevonásával értékelni kell az egészségügyi létesítmények és az elosztópontok biztonságát és hozzáférhetőségét, beleértve a biztonságos oda- és visszautazást a szolgáltatások igénybe vételéhez, a költségeket, a nyelvi, kulturális és/vagy fizikai akadályokat, különösen a marginalizált csoportok, köztük az idősek, a gyermekek és a fogyatékosággal élő személyek esetében.
- A helyi nőszervezetekkel és gyermekvédelmi hálózatokkal együttműködve fel kell térképezni és ki kell értékelni a helyi körülményeket, különös tekintettel az olyan káros gyakorlatokra, mint a korai és kényszerházasság, valamint a női nemi szervek megcsönkítése, és ahol lehetséges, gondoskodni kell ezen gyakorlatok kezeléséről.
- A biztonsági kockázatok csökkentése érdekében megfelelő világítás szükséges az egészségügyi létesítményekben és azok környékén, beleértve a Vöröskereszt és a Vörös Félhold tábori kórházait és klinikáit, és biztosítani kell a különálló konzultációs helyiségeket, a személyek nemi identitásának megfelelő WC-khez való hozzáférést, valamint szükség esetén külön váróhelyeket és bejáratokat.
- Az erőszak szerepel az egészségügyi osztályozási és megfigyelési űrlapokon, és magában foglalja a zúzódások, törött csontok, szakadások, szorongásos problémák, félelem, alkoholfogyasztás, szexuális úton terjedő fertőzések és önkárosítás jeleinek stb. ellenőrzését.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- Az egészségügyi ágazatot érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékosággal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek az egészségügyi létesítmények és szolgáltatások elhelyezésében, tervezésében, építésében és irányításában.

- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőekkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal az egészségügyi létesítmények és a kapcsolódó tevékenységek biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például a WASH-sal, a védelemmel, a menedékhellyel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének és reagálásának, valamint a gyermekvédelemnek az általános körű érvényesítése érdekében.
 - Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket⁶, amelyek hozzáférhetők a fogyatékossgal élő személyek számára.
 - Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
 - Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékossg és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.⁷
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik az egészségügyi személyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják az egészségügyi csoportokat e kockázatok csökkentése érdekében.

⁶ Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

⁷ Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

- Az egészségügyi ágazatban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részlesznie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőség és sokféleség, a fogyatékkal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- Minden egészségügyi alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- Az egészségügyi reagálásban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, akik erőszakos esetet tárnak fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.
- Amennyiben az egészségügyi személyzetet törvény kötelezi arra, hogy jelentse a szexuális erőszak eseteit a rendőrségnek/hatóságoknak, az egészségügyi személyzetnek tanácsot kell kérnie az SGBV tanácsadóitól annak biztosítása érdekében, hogy a túlélőközpontú megközelítés elveit tiszteletben tartásák.
- Az SGBV túlélői támogatást kapnak a klinikai ellátás igénybevételéhez, illetve arra irányuló beutalóval látják el őket, valamint pszichoszociális támogatáshoz és egyéb alapvető támogatáshoz férhetnek hozzá, beleértve a jogi tanácsadást is, ha a Vöröskereszt és a Vörös Félhold ezt maga nem tudja biztosítani. Az ilyen támogatás magában foglalhatja a túlélő számára biztosított fizikai kíséretet, vagy a túlélőnek a szolgáltatásnyújtás célállomására történő biztonságos szállítást.
- A szexuális és fizikai erőszakra vonatkozó adatok rögzítése esetén csak az incidensek számát, az erőszak típusát (pl. szexuális, fizikai), valamint a túlélők nemét, életkorát és fogyatékoságát tartják meg a túlélőkre vonatkozó, lebontott adatokban. A túlélőre vonatkozó azonosító adatokat nem őrzik meg. Ezeket az információkat bizalmas helyen kell tárolni, és csak a vezető adatgyűjtő/projektkoordinátor számára hozzáférhető.
- A gyermek ellen elkövetett SGBV-k kezelésekor előnyösebb, ha különböző nemi identitású személyzet áll rendelkezésre, akik gyermekvédelmi és gyermekspecifikus interjútechnikákra vonatkozó képzésben részesültek. Az, hogy ki vezeti az interjúkat, a gyermek nemén és preferenciáján alapul.

- A beérkező SGBV-vel, emberkereskedelemmel és gyermekvédelemmel kapcsolatos panaszokat kezelő helyi egészségügyi, bűnüldözési, jogsegély- és igazságszolgáltatási intézményekkel folytatott találkozásokon meg kell ismerni reagálási módszereiket és kapacitásukat. Mutassa be a MISP- és a PEP-készletek eljárásait és anyagait, és kínáljon képzést ott, ahol ezek a gyakorlatok és készletek nem ismertek. A túlélőket a szolgáltatási kapacitásra vonatkozó megállapítások alapján és a nemzetközi minimumkövetelményekkel összhangban lévő válaszlépések alapján irányítsa ezekhez a szolgálatokhoz.
- Az egészségügyi bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatoscsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemről szóló üzenetek megtalálhatók a konzultációs szobákban és szerepelnek az egészségügyi tájékoztatói tevékenységekben, pl. a betegekkel folytatott párbeszéd, plakátok, az üzenetek terjesztése az oktatási létesítményekben, együttműködve az iskolai ápolókkal, akikhez elsőként fordulhatnak a túlélők. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos, bizalmas és megkülönböztetésmentes módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panaszhivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegetik.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.

- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségközi állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek egészségügyi ellátáshoz való jogáról, hogy minimálisan csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak az egészségügyi szolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magatartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magatartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magatartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magatartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak⁸, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.⁹

⁸ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

⁹ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításában a saját munkatársaink által a szexuális kizsákmányolással és bántalmazással szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Élelmezésbiztonság

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajtós kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.¹⁰

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- Az élelmezési szolgáltatások és az elosztási létesítmények kulturálisan megfelelőek minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára, beleértve a gyermekeket és a különleges táplálkozási igényű személyeket, például a terhes és szoptató nőket, valamint a HIV-/AIDS-ben vagy krónikus betegségben szenvedőket. Ez magában foglalja az élelmiszer-korlátozások, követelmények és tabuk figyelembevételét az érintett közösségen belül.
- Az elosztási folyamat úgy van megszervezve, hogy az emberek biztonságos és méltóságteljes módon sorba állhassanak, várakozhassanak, illetve átvehessék és elvihessék az ételt az elosztópontokról. Az idősek, a fogyatékosággal élő személyek és gondozóik számára egyértelműen kitáblázott elsőbbségi sorokat biztosítanak, a közelben pihenőhellyel és akadálymentes WC-kkel.
- Annak biztosítása, hogy az elosztási folyamat során figyelembe vegyék a várandós és szoptató nőket, a gyermekes nőket, a gyermekes háztartásokat, valamint a kísérő nélküli

¹⁰ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található. A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek emberi méltósággal és biztonsággal kapcsolatos igényeit.

- A háztartások kulturálisan megfelelő és biztonságos főzőedényekhez, üzemanyaghoz, biztonságos, tiszta vízhez és higiéniai anyagokhoz férhetnek hozzá.
- Az élelmezésbiztonsági tevékenységekben részt vevő személyzetet és önkénteseket érzékenyítik a nemre, az életkorra, a fogyatékosra és a kapcsolódó élelmezésbiztonsági szükségletekre, valamint arra, hogy miként lehet tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyekkel, a mentális fogyatékossgal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzáférés

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemű, korú, fogyatékossgú és háttérű személyek szembesülnek az élelmezésbiztonsági tevékenységekhez való hozzáférés során (pl. elosztás, képzés, készpénzért vagy élelmiszerért végzett munka, jövedelemtermelő tevékenységek), és intézkedéseket hoznak az ezekre való reagálás érdekében.
- Amennyiben az élelmiszer-elosztáshoz és az élelmezésbiztonsági tevékenységekhez (pl. „élelmiszer munkáért” típusú kezdeményezések vagy élelmiszerutalványok) való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, vagy azok kidolgozás alatt állnak, azokat a nemekre és a sokszínűsége vonatkozó elemzések alapján kell kialakítani, ami biztosítja, hogy a leginkább marginalizáltak is hozzáférjenek ezekhez a lehetőségekhez. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- Az élelmezésbiztonsági értékelések, a feltérképezési gyakorlatok és más adatgyűjtési mechanizmusok tartalmaznak a nemek és a sokféleség elemzésére vonatkozó kérdéseket. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékossg és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- Az elosztópontokat úgy kell elhelyezni, megtervezni és átalakítani, hogy mindenki, különösen a terhes és szoptató nők, az idősek és a fogyatékossgal élő személyek hozzáférhessenek azokhoz. Figyelembe kell venni a gyermekek és a gyermekek által vezetett háztartások hozzáférését és biztonságát.
- Különleges intézkedések vannak érvényben annak érdekében, hogy alternatív élelmiszersegélyt lehessen nyújtani azoknak a személyeknek, akik életkoruk, látási sérüléseik, szellemi vagy fizikai fogyatékossguk vagy biztonsági szükségleteik miatt nem tudnak elmenni az elosztóhelyekre, vagy elvinni az élelmiszereket (például gyermekek által vezetett háztartások, kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított

gyermek, utazási korlátozás alatt álló vagy engedéllyel nem rendelkező migránsok, vagy hontalan személyek, akiket az őrizetbe vétel veszélye fenyegethet, ha egy terjesztési pontra utaznak).

- Azok, akik nem tudnak maguknak ételt készíteni, vagy önállóan képtelenek enni, képzett gondozókhoz, támogató személyzethez vagy önkéntesekhez férhetnek hozzá, akik elkészítik a megfelelő ételeket, és szükség esetén megetetik őket. Azokban a kontextusokban, ahol az ételkészítésért kizárólagosan vagy elsősorban a nők és a lányok felelősek, az egyedülálló felnőtt férfiakat és a kísérő nélküli fiúkat azonosítják és támogatják abban, hogy megtanulják, hogyan kell elkészíteni az ételeket.
- Az érintett közösség tájékoztatást kap az elosztásról, az elosztópontokról és az élelmiszersegélyre való jogosultságairól. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékos és háttérű személy összegyűlik.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékos és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása az élelmezésbiztonsági tevékenységekben és programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos táplálkozási szükségleteikről, aggályaikról és prioritásairól, hogy információt szerezzenek az összes élelmezésbiztonsági tevékenység és program kialakításához. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és azonos nemi identitású tolmácsokkal.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellett rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.

- A közösségi élelmezésbiztonsági bizottságok vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékkal élő és hátrú személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitású eltérő élelmezésbiztonsági szükségleteinek kezelésére.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékkal élő és hátrú személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékkal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozóinktól vagy támogató személyektől elválasztott fogyatékkal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltölmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékkal élő és hátrú személyek bevonásával értékelje az ételkészítés-elosztással kapcsolatos kockázatokat.
- Az elosztóhelyek biztonságosak, és minden nemű, korú, fogyatékkal élő és hátrú személy biztonságban érzi magát, amikor az elosztóhelyekre látogat. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - Elosztás nappal.
 - Világítás az elosztóhelyek körül.
 - Az elosztási hely(ek) a szálláshelyek közvetlen közelében van(nak).
 - Egyértelműen kijelölt és hozzáférhető utak az elosztási helyekre és vissza.
 - Akadálymentesítési elemek az elosztóhelyeken, és elosztóhelyekre vezető utak/járdák a fogyatékkal élő személyek számára.

- Tömegirányítás.
- Különböző nemi identitásokat képviselő elosztócsoportok.
- A kizárólag felnőtt nőknek és serdülő lányoknak szánt elosztócsomagokat a női személyzetnek vagy önkénteseknek kell szétosztaniuk a nők között.
- Speciális eljárások vannak érvényben a serdülők, a várandós és szoptató nők, a kísérő nélküli és a hozzátartozóiktól elszakított gyermekek, valamint a nők és gyermekek által vezetett háztartások körében történő elosztásra. Ez a következőket foglalja magában:
 - A szétosztott árukat olyan súlyokba csomagolják, amelyeket a nők és a gyermekek is képesek elvinni.
 - Helyeket és tevékenységeket alakítanak ki a gyermekek számára, miközben a szülők sorban állnak.
- Az élelmiszerek elkészítéséhez használt tűzhelyek, üzemanyag és felszerelések megfelelnek a higiéniai és biztonsági előírásoknak.
- Olyan áru- és készpénzalapú beavatkozásokat terveznek és választanak ki, amelyek minimálisan csökkentik a lehetséges negatív hatásokat (pl. az átutalási módok megfelelnek az élelmiszer-szükségletnek; az élelmiszeradag-kártyákat megkülönböztetés nélkül vagy a közösségi vezetők egyetértésével, teljes magyarázattal és átláthatósággal adják át a nőknek; a lányokat és a fiúkat is bevonják az iskolai étkeztetési programokba).

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- Az élelmiszerbiztonságot és -elosztást érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékkal kapcsolatos negatív sztereotípiákat. A közösséggel együttműködve olyan intézkedéseket kell kidolgozni, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez (pl. a mezőgazdasággal/állattenyésztéssel kapcsolatos szerepek, a földhöz való korlátozott hozzáférés és a főzéshez használt üzemanyag).
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek az élelmiszerbiztonsági elosztóhelyek elhelyezésében, tervezésében, építésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőkkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékkal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.

- Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal az élelmiszer-elosztási és a kapcsolódó tevékenységek biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
- A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
- Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például a WASH-sal, a védelemmel, a menedékhelyekkel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének és reagálásának, valamint a gyermekvédelemnek az általános körű érvényesítése érdekében.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket¹¹, amelyek hozzáférhetőek a fogyatékossgal élő személyek számára.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékossg és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.¹²
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik az élelmzésbiztonsági személyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják az élelmzésbiztonsági csoportokat e kockázatok csökkentése érdekében.
- Az élelmzésbiztonsági programokban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékossgal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.

¹¹ Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

¹² Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

- Minden élelmezésbiztonsági alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- Az élelmezésbiztonsági reagálásban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogatók ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.
- Az élelmezésbiztonsági bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatcsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az azokra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemtől szóló üzenetek szerepelnek a közösségi tájékoztatási tevékenységekben, elérhetők az élelmiszerosztások során és az iskolai étkeztetési programok részeként, pl. párbeszéd vagy plakátüzenetek az elosztási sorokban, és a gyermekekkel és fiatalokkal folytatott tevékenységekben. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos, bizalmas és megkülönböztetésmentes módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panaszhivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegelték.

- A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
- Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségek közötti állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek élelemhez való jogáról, hogy minimálisra csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetmények emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak az élelmiszer-elosztáshoz való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magartartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magartartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magartartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magartartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.

Elhelyezésbiztonság

- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak¹³, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.¹⁴

¹³ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

¹⁴ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink általi szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/Files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Víz, szennyvízelvezetés és higiénia (WASH)

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a nemi és sokszínűségi elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajátos kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. **A nemi és sokszínűségi elemzésnek** ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.¹⁵

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- A WASH-létesítmények biztosítják a magánélet maximális védelmét és az emberi méltóságot. Ez a következőket foglalja magában:
 - Az emberek nemi identitásuknak megfelelően férhetnek hozzá a latrinákhoz.
 - Külön latrinák állnak rendelkezésre a különböző nemű mozgáskorlátozottak számára.
 - Zárható latrinák és mosdóhelyiségek.
 - Különálló és átalakított magánterek létrehozása azok számára, akik további hozzáférési akadályokkal szembesülnek (pl. az átöltözésnek és ruhák mosásának lehetővé tétele érdekében).
 - A mozgáskorlátozott személyek zavartalanul és emberi méltóságuk megsértése nélkül használhatják a mosdókat. A megoldások közé tartoznak a hozzáférési rámpák, a széles ajtók, a korlátok, a WC-n belül biztosított elegendő hely, a latrinák ülőhelyei és a mesterséges világítás. Az ajtók belsejében egy rúd vagy hasonló található, amely lehetővé teszi a használó számára, hogy maga csukja be és zárja be az ajtót.

15 A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található

- Válaszfalak a magánélet védelme érdekében és/vagy kulturális okokból. Konzultációt kell folytatni a közösséggel a női és férfi WC-k közötti elfogadható távolságról.
- Külön létesítmények a gondozók számára, ahol segíthetnek a gyermekeknek fürdési és tisztálkodási szükségleteik kielégítésében. Az ajtóknak nyílással vagy ablakkal kell rendelkezniük a felső részen, a gyermekbántalmazás elleni védelmi intézkedés gyanánt.
- A kulturálisan megfelelő egészségügyi anyagokat és fehérműket érzékeny módon osztják szét a reprodukzív korú nők és lányok között. Ez a következőket foglalja magában:
 - A női csoportokon belüli terjesztés.
 - Elosztás közvetlenül az iskola után vagy más olyan helyszíneken, ahol a lányok együtt vannak.
 - Megfelelő ártalmatlanítási vagy tisztítási (mosási és szárítási) létesítmények. A terjesztésre szánt előrecsomagolt anyagok tiszták és bontatlanok.
 - Mosható fehérmű biztosítása, amennyiben jó megoldásokat teszteltek és találtak, a környezeti hatások és a nagy mennyiségű szemet mérséklése érdekében.
 - A női higiéniai csomagok a menstruációs ciklus méltóságának megőrzéséhez.
 - A menstruációs higiéniahoz szükséges anyagok használatának bemutatása.
 - A menstruációs higiénia kezelésére vonatkozó oktatás és figyelemfelkeltés nők és lányok, szexuális és nemi kisebbségek, valamint férfiak és fiúk számára (ez a kontextus által megkövetelt módon külön is elvégezhető).
- A WASH-tevékenységekben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékosagra és a kapcsolódó WASH-szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékosággal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékosággal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzáférés

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személyek szembesülnek a WASH-tevékenységekhez való hozzáférés során, és intézkedéseket hoznak a reakálás érdekében.

- Amennyiben a WASH-tevékenységekhez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorlási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- A WASH-értékelések, a feltérképezési gyakorlatok és más adatgyűjtési mechanizmusok tartalmaznak a nemek és a sokféleség elemzésére vonatkozó kérdéseket. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékoság és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- A víz- és szennyvízelvezetési létesítményeket úgy kell elhelyezni, megtervezni és átalakítani, hogy mindenki biztonságosan használhassa őket, illetve hozzáférhessen azokhoz, különösen az idősek, a gyermekek és a fogyatékosággal élő személyek.
- A víztartályok mérete és térfogata alkalmas nők, gyermekek, idősek és más, korlátozott erővel vagy mozgásképességgel rendelkezők általi használatra.
- Innovatív és áttörő jellegű megoldásokat kell keresni a vízszerszéshez, például olyan tartályokat, amelyeket cipelés helyett gurítani lehet stb.
- Az egészségügyi anyagokat egyéneknek, nem pedig háztartásoknak osztják szét. A terjesztés során megfelelő módszereket kell találni a fogyatékosággal élő nők és lányok, valamint a kulturális és társadalmi korlátozásokkal szembesülő nők és lányok elérésére, akik az elosztásokhoz való hozzáférés tekintetében korlátozottak, pl. serdülő lányok. Fel kell ismerni a családon belüli erőszak, a családon belüli szolgátság vagy az SGBV egyéb formáinak jeleit.
- Az érintett közösséget tájékoztatják a WASH-támogatásra való jogosultságukról. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy összegyűlik.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása a WASH-tevékenységekben és programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyekkel konzultálnak a kockázatos higiéniai gyakorlatok és feltételek, valamint szükségleteik, aggályaik és prioritásaik azonosítása érdekében. Az összegyűjtött információkat az összes WASH-létesítmény és szolgáltatás tervezése és rehabilitációja során felhasználják. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és azonos nemi identitású tolmácsokkal.
- A nőekkel és a serdülő lányokkal, köztük a fogyatékossgal élő és kisebbségi csoportokhoz tartozó nőekkel és lányokkal konzultálnak a közösségük normáiról, valamint a WASH-sal kapcsolatos személyes preferenciákról és gyakorlatokról. Ezek a következők:
 - Személyes higiéniakezelési gyakorlatok és a gyermekek higiéniai szokásai.
 - A víz gyűjtésével, tárolásával, és a szennyvíz ártalmatlanításával kapcsolatos felelősségek.
 - A menstruációs higiénia kezelését támogató ártalmatlanítási és szilárdhulladék-kezelési rendszerek.
 - A WASH-létesítmények kezelése és karbantartása.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyeknek ugyanazok a lehetőségeik vannak arra, hogy megtanulják, hogyan kell működtetni és karbantartani a víz és szennyvízelvezetés infrastruktúráját.
- A vízzel és a szennyvízelvezetéssel foglalkozó közösségi bizottságok vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitások eltérő WASH-szükségleteinek kezelésére.

- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékos és hátréru személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozójuktól vagy támogató személyüktől elválasztott fogyatékossgal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltölmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.
- Együttműködés a WASH-sal foglalkozó szervezetek, a női csoportok, a serdülő lányok és fiúk fórumai között, a megélhetés figyelembe vételével, és ezáltal a hosszabb távú támogatási programok és lehetőségek összekapcsolása az érintett közösségekkel.
- A menstruációs higiénia kezelésének előmozdítása a közösség tagjaival együttműködve. Ez magában foglalja a rendelkezésre álló menstruációs higiéniakezelési szolgáltatások tervezésének és/vagy nyomon követésének támogatását, valamint azt, hogy hol lehet azokhoz hozzáférni.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és hátréru személyek bevonásával értékelje a WASH-biztonsággal kapcsolatos kockázatokat.^{xxxii}
- A WASH-szolgáltatások biztonságosak, és minden nemű, korú, fogyatékossgú és hátréru személy biztonságban érzi magát a használatuk során. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - A létesítmények biztonságosak, a magánélet megfelelő védelmét biztosítják belső zárral, világítással a létesítményekben és azok környékén, könnyen megközelíthetőek és a menedékhelyek közvetlen közelében találhatóak.

- A latrinák és a mosdólétesítmények különállóak és egyediek a nők és a férfiak számára, és tekintetbe veszik más nemi identitások szükségleteit is a biztonságuk és hozzáférhetőségük biztosítása érdekében.
- A vízvételi pontok úgy vannak elhelyezve, hogy az embereknek ne kelljen ésszerűtlen távolságokat megtenniük vagy lejtőkön gyalogolniuk, és olyan területeken helyezkednek el, amelyeket a közösség biztonságosnak tart. A Sphere útmutató szerint egyetlen háztartás sem lehet 500 méternél távolabb a vízvételi ponttól.
- A higiéniai anyagokat a nemek és a sokszínűség szempontjából kiegyensúlyozott csapat osztja szét.
- Az elosztást a nappali órákban és olyan helyeken végzik, ahol a nők és lányok jelzik, hogy biztonságban érzik magukat az oda- és visszautazáskor.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- A WASH-t érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek a WASH-létesítmények és -szolgáltatások elhelyezésében, tervezésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőkkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció az érintett közösséggel annak biztosítása érdekében, hogy a WASH-létesítmények és a kapcsolódó tevékenységek olyan területeken helyezkedjenek el, amelyeket nők, lányok, fiúk és férfiak, valamint különböző csoportokhoz tartozó egyének biztonságosnak tartanak.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a menedékhelyekkel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körű érvényesítése érdekében.

- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket,¹⁶ amelyek hozzáférhetők a fogyatékossgal élő személyek számára.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérelő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékossg és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.¹⁷
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a WASH-személlyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a WASH-csoportokat e kockázatok csökkentése érdekében.
- A WASH-programokban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékossgal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- Minden WASH-alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és a túlélők számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- A WASH-reagálásban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira

¹⁶ Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

¹⁷ Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.

- A WASH-bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatcsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemről szóló üzenetek szerepelnek a közösségi tájékoztatási tevékenységekben, pl. a WASH-hoz kapcsolódó NFI-terjesztések, párbeszéd és/vagy plakátok során az elosztóhelyeken sorban állók között. Az információkat megosztják azokban az iskolákban, ahol WASH-létesítményeket építenek vagy rehabilitálnak, vagy ahol a WASH-hoz kapcsolódó figyelemfelkeltő beavatkozásokat hajtanak végre. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos, bizalmas és megkülönböztetésmentes módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háterű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel érhék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panasz hivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegelték.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségek közötti állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.

- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek WASH-szolgáltatásokhoz való jogáról, hogy minimálisan csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak a WASH-szolgáltatásokhoz és -létesítményekhez való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magartartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magartartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magartartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magartartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak¹⁸, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.¹⁹

¹⁸ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

¹⁹ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink általi szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Menedékhely

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajátos kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.²⁰

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- A helyszín elrendezése, az egyéni háztartási és kollektív menedékhely kialakítása és elrendezése a magánélet maximális tiszteletben tartását, biztonságot és emberi méltóságot biztosít minden lakó számára.
- A településtervezés és a menedékhelyek kialakítása kulturálisan megfelelő minden lakó számára, beleértve az időseket, a fogyatékkal élőket és a kisebbségi csoportokat is.
- Annak biztosítása, hogy a menedékhelyek és a nyilvános létesítmények megfelelően biztosítsák a magánélet védelmét azoknak a nőknek és lányoknak, akiknek esetleg menstruációs higiéniai termékek cseréjéhez kell használniuk a helyet. Ez magában foglalja a megfelelő világítást, a magánélet védelmét szolgáló válaszfalakat, és a zárakkal ellátott ajtókat (belsőlről).
- Tartalmazzon a gyászhoz, az imádkozáshoz, a meditációhoz és a rituálékhoz kapcsolódó tereket és tevékenységeket, anélkül, hogy egy vallást vagy hitet előnyben részesítene a többivel szemben.
- Az egyes háztartások összetételüknek megfelelő anyagokat kapnak a belső elosztáshoz, és azok lehetővé teszik a nemek közötti biztonságos és megfelelő elkülönítést és a magánélet védelmét a különböző korcsoportok és a fogyatékosággal élő

²⁰ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

személyek számára. Ez magában foglalhatja külön magánterek létrehozását a fogyatékossgal élő személyek számára (pl. a gondozó/támogató személy által nyújtott személyes segítség során a magánélet védelme érdekében) az emberi méltóság megőrzése érdekében.

- A kollektív menedékhelyeken a családok vagy veszélyeztetett csoportok, például egyéni nők, valamint kísérő nélküli és hozzátartozóióktól elszakított gyermekek saját csoportjukkal tartózkodnak, és számukra a magánélet védelme és a biztonság érdekében a személyes és háztartási terek elkülönítésére szolgáló anyagokat biztosítanak.
- Minden típusú menedékhelyen figyelembe veszik a család egységét a ház méretének és elrendezésének kiválasztásakor, ezért a nagyobb családokat ennek megfelelően helyezik el, és elegendő fedett térrel rendelkeznek a méltó lakhatás biztosításához. Az alapvető háztartási tevékenységek kielégítően végezhetőek, és a megélhetést támogató tevékenységek igény szerint folytathatók.
- A menedékház kialakítása elfogadható az érintett lakosság számára, és megfelelő hőkomfortot, friss levegőt és védelmet nyújt az éghajlat ellen, hogy biztosítsa emberi méltóságukat, egészségüket, védelmüket és jólétüket.
- A menedékhellyel kapcsolatos tevékenységekben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékossgára és a kapcsolódó menedékhely-szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékossgal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzáférés

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személyek szembesülnek a menhelyszolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáférés során, és intézkedéseket hoznak a reagálás érdekében.
- Amennyiben a menedékhely-tevékenységekhez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- A föld nélküli embereket, például a nyomornegyedek vagy más nem hivatalos települések lakóit azonosítják, és bevonják a menedékhelyek kiválasztásába és rangsorolásába. Figyelembe veszik a hajléktalanokat vagy az utcán élőket, beleértve a gyermekeket és a serdülőket is.

- A menedékhelyek értékelése, feltérképezése és egyéb adatgyűjtési mechanizmusok a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó kérdéseket is tartalmaznak. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékoság és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- A lakhatási jog és politika feltérképezése arra vonatkozóan, hogy ki birtokolhat földet, hogyan adják át a földet a generációk között, hogyan jön létre a birtoklás az elvándorlást és a visszatérést követően, hogyan oldják meg a földvitákat, és hogy a vitarendezési eljárások mindenki számára hozzáférhető-e. Foglalkozni kell a hontalanok jogaival is, akik esetleg nem rendelkezhetnek földdel.
- Technikai támogatás és követő szolgáltatások biztosítása a megkülönböztetés kockázatának nagyobb mértékben kitett személyeknek, például a nők és gyermekek által vezetett háztartásoknak, az időseknek, a szexuális és nemi kisebbségeknek, a hontalanoknak, a migránsoknak, a kísérő nélküli és hozzátartozóiától elszakított gyermekeknek és a fogyatékosággal élő személyeknek, a menedékhelyek fenntartásához, javításához és korszerűsítéséhez.
- Az univerzális tervezési elveket figyelembe veszik a vészhelyzeti tervezés és az általános tábortervezés során. Minden menedékhelyet és infrastruktúrát úgy terveznek meg vagy alakítanak át, hogy mindenki fizikailag hozzáférhessen azokhoz, különösen az idősek és a fogyatékosággal élő személyek. Ez a következőket foglalja magában:
 - Kerüljék a lépcsőfokokat vagy a szintváltásokat a kijáratok közelében, és biztosítsanak korlátokat minden lépcső és rámpa számára.
 - Helyet kell biztosítani a földszinten, a kijáratok mellett vagy a bekötőutak mentén a gyalogos vagy látási nehézségekkel küzdő lakosok számára.
 - Az akadálymentes menedékhelyeket a tábori szolgáltatások közelében kell elhelyezni, és a tábori bejáratok könnyen elérhetőek.
 - A tábori kiszolgálólétesítmények hozzáférhetőek a mozgáskorlátozott személyek számára, és a tájékoztatást hozzáférhető formában nyújtják.
 - A belső kialakítás megfelelő hozzáférést biztosít a főzéshez, a mosáshoz és az alváshoz.
- Az érintett közösséget tájékoztatják a menedékhely-támogatásra való jogosultságukról. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy összegyűlik.

- A menedékhelyi tevékenységekben részt vevő valamennyi alkalmazottnak tisztában kell lennie a menedékhelyet és a településeket katasztrófa helyzetekben gátló jogi akadályokkal, és meg kell értenie a helyi lakhatási, föld- és tulajdonjogi rendszert abban az országban, ahol dolgozik. Ez az ismeret elengedhetetlen a menedékprogramok hatékony és méltányos végrehajtásához, valamint annak biztosításához, hogy a legkiszolgáltatottabbak menedékhelyi szükségleteit kielégítsék. Amennyire lehetséges, a katasztrófa utáni reagálástervezéshez az IFRC gyors birtokértékelési irányutatóira kell támaszkodni.
- Azokban az esetekben, amikor az oktatási létesítmények kárt szenvedtek, megsemmisültek, azokat átvették vagy az oktatástól eltérő célokra használták, meg kell vizsgálni az oktatáshoz való hozzáférés helyreállítására vagy az oktatás megzavarásának minimalizálására irányuló intézkedéseket.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékosággal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása a menedékhely-tevékenységekben és -programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos menedékhely-szükségleteikről, aggályaikról és prioritásaikról, valamint a birtokviszonyokról. Ezeket az információkat az összes menedékhely, szolgáltatás és tevékenység megtervezésére használják. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és azonos nemi identitású tolmácsokkal.
- A közösségek menedékhelyek építésében vesznek részt, hogy kihasználják a helyi kapacitásokat az infrastruktúra kiépítéséhez.
- A menedékhelyek minőségéről és elrendezéséről, valamint a települések vészhelyzeti tervezéséről sokszínű csoportok támogatásával döntenek. Elsőbbséget kell biztosítani azon csoportok vagy egyének véleményének, akiknek jellemzően több időt kell a menhelyeken tölteniük (pl. nők, nők által vezetett háztartás, idősek, gyermekek és fogyatékosággal élő személyek), és akik megélhető célokra használhatják a menedéket.
- Fókuszcsoporthoz megbeszéléseket kell tartani a birtoklási és lakhatási kérdések helyi vonatkozásairól, a föld- és tulajdonjogokról, valamint arról, hogy ez hogyan érintheti a különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyeket.

- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékos-sággal élő és hátrterű személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- A menedékhely-bizottságok vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékos-ságú és hátrterű személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizott-ságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitások eltérő menedékhely-szükségleteinek kezelésére.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biz-tosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékos-ságú és hátrterű személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi tör-vényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyaté-kossággal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozójuktól vagy támogató személyüktől elválasztott fogyatékos-sággal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltolmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékos-ságú és hátrterű személyek egyenlő esé-lyekkel vehetnek részt a menedékhelyi tevékenységek minden aspektusában. Amennyiben ezt nehéz megoldani, konzultálnak a közösséggel az alulreprezentált nem(ek) felvétele és képzése érdekében meghozandó megfelelő intézkedésekről, beleértve például a női személyzet alkalmazását lehetővé tevő különleges intézke-dések bevezetését.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyek bevonásával értékelje a menedékhelyek biztonságával kapcsolatos kockázatokat.
- A települések tervezése és kialakítása a veszélyeztetett népességcsoportokat – például a gyermekeket, köztük a kísértő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekeket, a fogyatékosággal élő személyeket, a nőket és lányokat, a szexuális és nemi kisebbségeket és más kisebbségi csoportokat – érintő biztonsági kockázatok elemzésén alapul.
- A menedékhely biztonságos, ahol a nemi identitástól, életkortól, fogyatékoságtól és háttértől függetlenül minden személy biztonságban érzi magát. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - A menedékhely biztonságos, belső zárrakkal, és a közösségi területeken, illetve azok környékén világítással rendelkezik, beleértve a mosdókat és a fürdőhelyeket is.
 - A menedékhely belépési pontjainak megvilágítása.
 - Magasabb ablakok, amelyeken nem lehet belátni.
 - A mosdók és a fürdőlétesítmények különállóak és egyediek a nők és a férfiak számára, és felméri más nemi identitások szükségleteit, ami garantálja biztonságukat.
 - A menedékhelyek olyan helyen találhatóak, ahol az emberek biztonságban érzik magukat, pl. a szállás közvetlen közelében, az idősek és a fogyatékosággal élő személyek a jól megvilágított területekhez közel (pl. ételkészítő- és WASH-létesítmények közelében) helyezkednek el. A zuhanyzók esetében a legjobb a külön fürdők használata, hogy mindenki számára biztosítsák a magánélet védelmét és a biztonságot, beleértve a szexuális és nemi kisebbségeket is.
 - A tűlsúfoltsgót megfelelő rendszerekkel kezelik.
 - A biztonságos tűzfához vagy más háztartási energiaforrásokhoz való hozzáférés biztosítása.
 - Az alkohol és az illegális szerek betiltása a csoportos menedékhelyeken.
 - Gondoskodni kell róla, hogy minden látogatónak be- illetve ki kelljen jelentkeznie.
- Az ideiglenes és állandó menedékhelyek kiválasztásakor a szokásos földhasználati minták megértése, például a letelepedett és a nomád népesség közötti konfliktusok kockázatának elkerülése érdekében.
- Magatartási kódex létrehozása a menedékhelyen lakók számára az együttélés előmozdítása és az erőszak kockázatának csökkentése érdekében. A közösségeknek meg kell állapodniuk a kulcsfontosságú magatartásformákról, hogy elkerüljék a csoportokon belüli erőszakot és konfliktushelyzeteket.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- A menedékhelyekkel foglalkozó szektort érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek mindenfajta ideiglenes szállás, ideértve az evakuálási központokat, a menedékhelyeket és a szolgáltatásokat, elhelyezésében, tervezésében, építésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőikkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal a menedékhelyi lakóhelyek létesítmények és a kapcsolódó tevékenységek biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a WASH-sal az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körű érvényesítése érdekében.
 - Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket²¹, amelyek hozzáférhetők a fogyatékossgal élő személyek számára.
 - Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
 - Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérelő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékossgal és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.²²

²¹ Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

²² Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési tevékenységek elsőbbséget élveznek a menedékanyagok kiosztása és a menedékhelyek építése során. Ezek a következők:
 - A Sphere területre és lakósűrűsége vonatkozó szabályainak betartása.
 - Ideiglenes elhelyezés biztosítása az SGBV kockázatának kitéttek számára.
 - A menedékhelyekhez olyan anyagot kell választani, amely megakadályozza, hogy a kinti emberek megfigyelhessék, hogy a menedékhelyen tartózkodnak-e emberek.
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a menedékhely személyzetével azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a menedékhelycsoportokat e kockázatok csökkentése érdekében.
- A menedékhelyszektorban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékkal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- A menedékhely minden alkalmazottja megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- A menedékhelyszektorban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.
- A menedékhely-bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatcsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemről szóló üzenetek szerepelnek a közösségi tájékoztatási tevékenységekben, pl. párbeszéd formájában vagy plakátüzenetekben, valamint a regisztrációs és közösségi területeken. Az

üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos és bizalmas módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panaszhivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegelték.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségközi állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek menhelyekhez való jogáról, hogy minimálisra csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyérműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak a menedékhely-szolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.

- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékkal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magatartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magatartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékkal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magatartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatókat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magatartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak²³, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.²⁴

²³ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

²⁴ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink általi szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Megélhetés

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajtós kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.²⁵

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- A megélhetési programok kulturálisan megfelelőek és hozzáférhetőek minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára. Ez a következőket foglalja magában:
 - A hagyományos ruházati követelmények tiszteletben tartása.
 - Alternatív, hozzáférhető és inkluzív megélhetési lehetőségek biztosítása, különös tekintettel a fogyatékosággal élő személyek számára rendelkezésre álló lehetőségekre.
 - Figyelembe kell venni az általában nők és lányok által végzett nem fizetett munkát, valamint a megélhetési tevékenységekben való részvétel érdekében a gyermekgondozás megszervezésének szükségességét.
- A megélhetéssel kapcsolatos tevékenységekben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékoságra és a kapcsolódó megélhetési szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékosággal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékosággal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

²⁵ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárban (2018–2019) található.

Hozzájárás

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személyek szembesülnek a megélhetési tevékenységekhez való hozzájárás során, és intézkedéseket hoznak a reagálás érdekében. Ezek a következők lehetnek:
 - A megélhetéssel kapcsolatos diszkriminatív közösségi normák és gyakorlatok, például a termelőeszközökhöz (föld, hitel stb.) való hozzáférés és azok tulajdonlása.
 - A megélhetéssel kapcsolatos diszkriminatív nemzeti jogszabályok, például munkavállalási engedélyek, a hitelhez való hozzáférés stb.
 - Nemi normák, amelyek bizonyos típusú munkákból kizárják a nőket, a férfiakat, a más nemi identitású személyeket, meghatározott társadalmi vagy etnikai csoportokat.
 - Nemen, életkoron, fogyatékossgon, etnikai hovatartozáson, hiten és egyéb tényezőkn alapuló munkahelyi megkülönböztetés.
- A megélhetési programokat úgy alakították ki vagy módosították, hogy nemi identitástól, életkortól, fogyatékossgától és háttértől függetlenül mindenki hozzáférhessen a megfelelő jövedelemteremtő tevékenységekhez.
- Amennyiben a megélhetési tevékenységekben való részvételre vonatkozó kiválasztási és rangsorlási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- Megélhetés értékelése, feltérképezése és egyéb adatgyűjtési mechanizmusok a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó kérdéseket is tartalmaznak. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékossg és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- A megélhetési lehetőségeknek a közösségen belüli alapos igényfelmérésen kell alapulniuk, beleértve a különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyek szükségleteinek és képességeinek felmérését is.
- A megélhetési létesítmények hozzáférhetőségéről, napirendjéről, elhelyezkedéséről és a személyzet összetételéről az érintett közösségek döntenek annak biztosítása érdekében, hogy a különböző nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személyek egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek.

- A megélhetési programok nem okoznak olyan többletköltségeket, mint például a fogyatékossgal élő személyek számára a jövedelemtermelő tevékenységekhez való hozzáférés esetén az odautazás magas költsége.
- A javaslatok megírása és a program végrehajtása során elemezték és figyelembe vették a megélhetési eszközök különböző nemek és sokszínűségi személyek általi hozzáféréseivel és tulajdonlásával kapcsolatos hivatalos és nem hivatalos helyi politikákat és rendeleteket.
- Az érintett közösséget tájékoztatják a megélhetési támogatásra való jogosultságukról. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékossgal és háttérű személy összegyűlik.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása a megélhetési tevékenységekben és programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos megélhetési szükségleteikről, aggályaikról és prioritásaikról. Ezeket az információkat az összes megélhetési tevékenység és projekt tervezése és végrehajtása során felhasználják. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és azonos nemi identitású tolmácsokkal.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellett rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- A megélhetési létesítményeket és a megélhetési programokat úgy alakították ki, hogy fokozzák a fizikai akadályokkal (fogyatékossgal élő személyek, idősek, fogyatartottak, krónikus betegséggel élők) vagy társadalmi, kulturális, vallási és/vagy jogi akadályokkal szembesülő személyek (női háztartásfők, özvegyek, SGBV-túlélők,

kísérő nélküli lányok és fiúk, szexuális és nemi kisebbségek, HIV-/AIDS-fertőzöttek, migránsok, fogyatékkal élő személyek, menekültek és hontalanok) részvételét.

- A megélhetési bizottságok vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képviseléssel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékkal élő és háttérű személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitású eltérő megélhetési szükségleteinek kezelésére.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékkal élő és háttérű személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékkal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozójuktól vagy támogató személyüktől elválasztott fogyatékkal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltolmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékkal élő és háttérű személyek bevonásával értékelje a megélhetési biztonságával kapcsolatos kockázatokat.
- A megélhetési létesítmények és programok biztonságosak, és minden nemű, korú, fogyatékkal élő és háttérű személy biztonságban érzi magát a használatuk során. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - A munkahelyre való oda- és visszautazás biztonságos (különösen fontos az irreguláris migránsok és/vagy menekültek és menedékkérők esetében, akik utazás közben fokozottan ki vannak téve a letartóztatás és az őrizetbe vétel kockázatának).
 - Gyermekgondozási segítség.
 - Azonos nemi identitású felügyelők, és szükség esetén oktatók.

- A munka vagy képzés napjának helye és ideje.
- Konkrét jövedelemtermelő tevékenységek kialakítása a nők, a serdülő lányok, a fogyatékossgal élő személyek, valamint a szexuális és nemi kisebbségek számára gazdasági függetlenségük megerősítése és előmozdítása érdekében, ami segíthet, hogy kilépjenek a kizsákmányoló helyzetekből (pl. szexuális tevékenység pénzért, lakhatásért, élelemért vagy oktatásért cserébe).
- A megélhetési program elindítása előtt elemezni kell a társadalmi dinamikát, amivel megelőzhető a további erőszak, például a családon belüli erőszak fokozódásának kockázata.
- Biztosítani kell, hogy a gyermekek iskolába járjanak, és ne zsákmányolják ki őket munkaerő céljából. Ezt készpénzes programmal kell összekötni, különösen a gyermekek által vezetett háztartások számára.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- A megélhetést érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az emberi jogokkal kapcsolatos tudatosság fokozása annak érdekében, hogy a nők, a lányok, a fogyatékossgal élő személyek és más marginalizált csoportok hozzáférjenek a megélhetési tevékenységből származó jövedelmükhöz, és ellenőrzést gyakorolhassanak felette. Beleegyezés kérése a családtagoktól és a gondozóktól a családon belüli erőszak megelőzése érdekében, és visszajelzési rendszerek létrehozása, ha valakit a család vagy a közösség más tagjai kihasználnak.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek a megélhetési és jövedelemtermelő tevékenységek helyszíneinek kiválasztásában, tervezésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőkkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a készpénzzel, a menhellyel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körű érvényesítése érdekében.

- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket²⁶, amelyek hozzáférhetők a fogyatékossgal élő személyek számára.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Piaci elemzéseket kell végezni az SGBV kockázatának kitett személyekkel együttműködve a nyereséges, hozzáférhető és kívánatos megélhetési tevékenységek azonosítása céljából.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékossgal és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.²⁷
- Gondoskodni kell róla, hogy a gyermekeket és serdülőket érintő megélhetési tevékenységek megfelelnek a helyi törvényeknek, nem veszélyesek és nem kizsákmányolóak.
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a megélhetési személyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a megélhetési csapatokat e kockázatok csökkentése érdekében.
- A megélhetési programokban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékossgal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- A megélhetési programokba bevont összes alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.

²⁶ Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

²⁷ Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

- A megélhetési szektorban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.
- A megélhetési bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve a kontextusnak megfelelő más kockázatsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemtől szóló üzenetek szerepelnek a közösségi tájékoztatási tevékenységekben, pl. párbeszéd formájában és/vagy plakátüzenetekben, valamint a megélhetési programok és a képzés területein. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáféréstől etikus, biztonságos és bizalmas módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitását, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panasz hivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegették.
 - A panaszkezelési anyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.

- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségközi állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek megélhetéshez való jogáról, hogy minimálisra csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak a megélhetési tevékenységekhez való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magartatási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magartatási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magartatási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magartatási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak²⁸, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.²⁹

²⁸ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

²⁹ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink által szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

NFI

Nem élelmiszer-jellegű termékek (NFI)

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajátos kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.³⁰

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- A nem élelmiszer-jellegű termékek – beleértve a higiéniai készleteket, a ruházati cikkeket és a konyhai eszközöket – kulturálisan megfelelőek a különböző nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személyek sajátos igényeihez, és megfelelnek azoknak.
- A kulturálisan megfelelő menstruációs higiéniai anyagokat és fehéreneműket érzékeny módon osztják szét a reprodukív korú nők és lányok között. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - A női csoportokon belüli terjesztés.
 - Elosztás közvetlenül az iskola után vagy más olyan helyszíneken, ahol a lányok együtt vannak.
 - Megfelelő ártalmatlanítási vagy tisztítási – mosási és szárítási – létesítmények.
 - A fogyatékosággal élő nők és lányok közötti elosztás emberi méltóságuk tiszteletben tartásával biztosított.

³⁰ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

- A rendelkezésre bocsátott anyagokat úgy választják ki, hogy azok lehetővé tegyék a fogyatékossgal élő nők és lányok független öngondoskodását.
- Az elosztási folyamat úgy van megszervezve, hogy az emberek méltóságteljes módon sorba állhassanak, várakozhassanak, illetve átvehessék és elvihessék a nem élelmiszer-jellegű cikkeket az elosztópontokról.
- Minden érintett elegendő váltás ruhához férhet hozzá, hogy biztosítsa hőkomfortját, emberi méltóságát, egészségét és jólétét. Egyes országokban és közösségekben ennek burkát, hidzábokat és más kulturálisan specifikus ruházatot is kell tartalmaznia.
- A projektervezés konkrét, inkluzív intézkedéseket fog tartalmazni a fogyatékossgal élő személyek, az idősek és a kisebbségek nem élelmiszer-jellegű cikkekhez való hozzáférése előtt álló (többek között fizikai, hozzáállásbeli, gazdasági, információs, jogi, kulturális vagy vallási) akadályok azonosítása és leküzdése érdekében.
- A nem élelmiszer-jellegű cikkek (NFI) terjesztésében részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékossgra és a kapcsolódó NFI-szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékossgal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzáférés

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személyek szembesülnek a NFI elosztásához való hozzáférés során, és intézkedéseket hoznak a reakálás érdekében.
- Amennyiben az NFI-hez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Ennek biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- A segélyezés értékelése, feltérképezése és egyéb adatgyűjtési mechanizmusok a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó kérdéseket is tartalmaznak. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékossg és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.

NFI

Nem élelmiszer-jellegű termékek (NFI)

NFI

Nem élelmiszer-jellegű termékek (NFI)

- Az elosztópontokat úgy alakították ki vagy módosították, hogy nemi identitástól, életkortól, fogyatékoságtól és háttértől függetlenül mindenki használhassa őket, illetve hozzáférhessen.
- Az érintett közösséget tájékoztatják az NFI-elosztásra vonatkozó jogosultságaikról. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy összegyűlik.
- A háztartási jogosultsági kártyákat és a fejadagkártyákat a háztartások valamennyi elsődleges képviselőjének nevére állítják ki, bármilyen nemi identitással, beleértve a gyermekek által vezetett háztartásokat is, és nem függenek a migrációs státusztól, az állampolgárságtól vagy annak hiányától.
- Különleges intézkedések vannak érvényben annak érdekében, hogy alternatív NFI-elosztási támogatást nyújtsanak azoknak az embereknek, akik nem tudnak részt venni az elosztóhelyeken vagy nem tudnak élelmiszereket szállítani a fogyatékosággal élő személyek előtt álló környezeti akadályok vagy biztonsági szükségletek miatt (például gyermekek által vezetett háztartások, migránsok és menekültek).
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékosággal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása az NFI-terjesztésben való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos szükségleteikről, aggályaikról és prioritásaikról, hogy információt szerezzenek az NFI-elosztás megtervezéséhez és összetételéhez, valamint a fogyasztás mértékéről. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és tolmácsokkal.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képviselővel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékosággal élő és háttérű személyek tekintetében, beleértve a nyelvi kisebbségeket is. Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.

- A NFI közösségi bizottságai vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékkal élők és hátré személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitások eltérő NFI-szükségeinek kezelésére.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékkal élők és hátré személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékkal élők, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozóinktól vagy támogató személyektől elválasztott fogyatékkal élők személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltölcsmárcok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonság kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékkal élők és hátré személyek bevonásával értékelje az NFI-elosztás biztonságával kapcsolatos kockázatokat.
- A NFI-elosztások biztonságosak, és minden nemű, korú, fogyatékkal élők és hátré személy biztonságban érzi magát az elérésük során. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - Elosztás nappal.
 - Világítás az elosztóhelyek körül.
 - Az elosztási hely(ek) a szálláshelyek közvetlen közelében van(nak).
 - Egyértelműen kijelölt és hozzáférhető utak az elosztási helyekre és vissza.

- Tömegirányítás.
- Akadálymentesítési elemek az elosztóhelyeken, és elosztóhelyekre vezető utak/járdák a fogyatékossgal élő személyek számára.
- Különbözö nemi identitásokat képviselő elosztócsoprtok.
- Az elosztástervezés során biztosítani kell, hogy a gyermekek ne váljanak elcsaládjuktól.
- A marginalizált csoportokhoz tartozó személyeknek, például a fogyatékossgal élőknek és az SGBV túlélőinek, a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekeknek és a migránsoknak további NFI-cikkekre lehet szükségük, amelyek segítenek garantálni biztonságukat.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- Az NFI kialakítását és elosztását érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek a NFI-elosztópontok elhelyezésében, tervezésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőkkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal az NFI-elosztás és a kapcsolódó tevékenységek biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a WASH-sal, a menedékhellyel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körü érvényesítése érdekében.
 - Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket³¹, amelyek hozzáférhetők a fogyatékossgal élő személyek számára.

31 Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékoság és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.³²
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a NFI-személlyel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a csapatokat a kockázatok csökkentése érdekében.
- A NFI-elosztásban dolgozó valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékosággal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- Az összes alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- Az NFI-szektorban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.
- A NFI-bizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatcsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.

³² Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

NFI

Nem ételmszer-jellegű termékek (NFI)

- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemtől szóló üzenetek az NFI-terjesztések során a közösségi tájékoztatási tevékenységek részét képezik, pl. a felnőttekkel folytatott párbeszéd az elosztásnál várakozókkal, valamint a gyermekekkel és fiatalokkal folytatott tevékenységek, amíg a szüleikre várnak. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos és bizalmas módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panasz hivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegelték.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségközi állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek NFI-hez való jogáról, hogy minimálisra csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak az NFI-elosztáshoz való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek,

idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.

- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ról és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ról és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magatartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magatartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magatartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magatartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak³³, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.³⁵

³³ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

³⁴ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink által a szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Készpénzalapú beavatkozások (CBI)

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajátos kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.³⁵

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- A készpénzalapú beavatkozások (CBI) kulturálisan megfelelőek minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára.
- A fogyatékosággal élő személyek közösségen belüli képességeit felmérték és figyelembe vették a feltétel nélküli vagy feltételes CBI-hez, különösen a munkáért fizetett készpénzt vagy a közösségi munkavégzést illetően.
- A feltételes CBI a közösségben élő, különböző nemi identitású emberek különböző megélhetési hozzájárulásainak és tevékenységeinek elemzésén alapul. Ezenkívül léteznek olyan program-megközelítések, amelyek lehetővé teszik az emberek számára, hogy megélhetési támogatást kapjanak olyan feladatokhoz, amelyek gyakran „nem fizetnek” (azaz a családjukat gondozó vagy a kertetet gondozó nők nem fizetett munkája).
- Különböző hozzájárulásokat határoztak meg, beleértve mind a fizikai munkát, mind a támogató szerepeket, és a fogyatékosággal élő nők és férfiak számára választási lehetőséget kínálnak az alternatívák között.

³⁵ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

- Elemezni kell, hogy a női higiéniai csomagok (menstruációs és inkontinenciabetétek), a biztonságos szüléshez szükséges csomagok vagy más, az emberi méltóság szempontjából fontos (de a háztartási költségvetésben nem mindig prioritást élvező) személyes tárgyak rendelkezésre állnak-e a helyi piacokon, és ha nem, akkor a készpénzes mód mellett természetbeni (NFI) elosztásként is kínálhatók.
- A CBI-ben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékosra és a kapcsolódó jövedelemszükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékossgal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzájárás

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva meghatározzák azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyek szembesülnek a kézbesítési mechanizmusokhoz (pl. ATM-kártyákhoz, bankszámlákhoz, mobiltelefon-technológiához, közvetlen terjesztéshez, papíralapú vagy elektronikus utalványokhoz) való hozzáférés terén, és célzott stratégiákat biztosítanak az ezen átutalási mechanizmusokhoz való hozzáférés javítására.
- Amennyiben a CBI-hez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. Amennyiben a feltételes CBI a megélhetés támogatását szolgálja, a kiválasztási kritériumok és a kedvezményezettek nyilvántartásba vételének folyamata olyan kezdeményezéseket is magában foglal, amelyekben a különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyeket közvetlen kedvezményezettként lehet nyilvántartásba venni (és erre sor is kerül). *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- A készpénzzel kapcsolatos értékelések, feltérképezések és egyéb adatgyűjtési mechanizmusok a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó kérdéseket is tartalmazzák. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékossgú és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak azonosítását és elérését.
- Értékeltek és figyelembe vették a fogyatékossgal élő személyek eladókhoz, piacokhoz és elosztópontokhoz való fizikai és érzékszervi hozzáférését.

- A háztartási jogosultsági utalványokat vagy készpénzre jogosító kártyákat a háztartás elsődleges képviselőjének nevére bocsátják ki, aki lehet férfi, nő vagy nem bináris nemi identitással rendelkező személy. Partneri kapcsolatot kell kiépíteni olyan pénzügyi szolgáltatókkal, akik társadalmi megbízatással rendelkeznek, és közösségi oktatást nyújtanak a banki, költségvetési és a pénzügyi műveltség egyéb aspektusairól.
- Annak biztosítása, hogy az elosztópontok és a helyi piacterek a jogosult otthonától öt kilométeren belül legyenek, és annak biztosítása, hogy az elosztópontokat úgy módosítsák vagy alakítsák ki, hogy mindenki hozzáférhessen azokhoz, különösen a fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyek, az írástudatlanok és az idősek.
- A fogyatékossgal élő személyek, akiknek segítségre lehet szükségük, segítséget kapnak az anyagok elosztópontokról és piacterekről való elszállításához.
- Az érintett közösséget tájékoztatják a CBI-hez való hozzáférésre vonatkozó jogosultságaikról. Ezeket az információkat széles körben terjesztik hozzáférhető formátumokban, amelyek magukban foglalhatják a Braille-írást, a vizuális formátumot (pl. képek vagy plakátok, nagyobb betűtípusok használata), a megfelelő nyelveket, a hangformátumokat (pl. rádióadás) és a könnyen olvasható formátumokat az elosztóhelyeken és a menekülttáborokban/menhelyeken, és minden olyan helyen, ahol bármilyen nemi identitású, korú, fogyatékossgal és hátrterű személy összegyűlik.
- A technikai útmutatás és a közösségi szerepvállalással kapcsolatos anyagok a megfelelő nyelveken és képfomátumban állnak rendelkezésre. Annak biztosítása, hogy a mobiltelefon-társaságok a készpénzátutalási információkat helyi nyelveken és megfelelő ábécé használatával bocsássák ki, hogy a különböző nemű, életkorú, fogyatékossgal és hátrterű személyek tájékoztatást kaphassanak.
- A készpénzátutalási kézbesítési mechanizmusok – beleértve az ATM-alapú, telefonalapú, közvetlen terjesztési, valamint papíralapú vagy elektronikus utalványkézbesítési mechanizmusokat – kulturálisan megfelelnek a kontextusnak, olyan technológiát alkalmaznak, amely a fogyatékossgal élő személyek számára is hozzáférhető, és releváns, társadalmilag befogadó piaci alapú elemzéseket végeznek.
- A CBI elemzi a helyi és hagyományos nemi szerepeket, biztosítva a legrelevánsabb készpénzátutalási mechanizmusok (bankszámlák, mobiltelefon-technológia, közvetlen terjesztés, papíralapú vagy elektronikus utalvány stb.) kiválasztását. Konkrétan meg kell határozni, hogy kik – köztük a fogyatékossgal élő férfiak és nők – nem férnek hozzá ezekhez a kézbesítési mechanizmusokhoz (pl. olyan helyek, ahol a nők jellemzően nem rendelkeznek bankszámlával), olyan stratégiák kidolgozása érdekében, amelyek lehetővé teszik és megkönnyítik a CBI-hez való hozzáférést (pl. a pénzügyi szolgáltatók képzése az ilyen típusú kedvezményezettek számára a legmegfelelőbb támogatás nyújtásáról, segítség nyújtása a bankszámla-regisztráció vagy a mobiltelefonos terjesztés során, az adott kézbesítési mechanizmusok működésével kapcsolatos tájékoztatás).

- A terhes, a szoptató nők és a két év alatti gyermekeket nevelő anyák szükségleteinek elemzése. Azonosítani kell a biztonságos szüléshez, a gyermekek immunizálásához és a gyermek életének első 1000 napjára nyújtott támogatáshoz szükséges egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó utalványok biztosításának lehetőségeit.
- Adott esetben fontolóra kell venni a feltétel nélküli segítségnyújtás lehetőségét is. Meg kell fontolni például a készpénz, utalványok vagy élelmiszer kiosztását olyan időseknek és fogyatékossgal élő személyeknek, akik nem tudnak részt venni a készpénzért vagy élelmiszerért végzett munkában, függetlenül az ezek hozzáférhetővé tételére irányuló intézkedésektől.
- Az összes nemi identitású, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személy egyenlő munkáért egyenlő bért kap.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása a CBI-ben való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos szükségleteikről, aggályaikról és prioritásaikról (ideértve a helyi piacon elérhető lehetőségek elemzését is), hogy információt szerezzenek az összes CBI-szolgáltatás kialakításához. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és tolmácsokkal. Ahol a feltételes készpénzalapú megközelítést az emberek egy csoportjára alkalmazzák, többnyire egy nemi identitással (pl. halászajók javítására, ami elsősorban a férfiak számára jelent megélhetési lehetőséget), akkor egy olyan feltételes készpénzprogramot is biztosítanak, amely más csoportokat céloz meg közvetlen kedvezményezettként (pl. a női kertészek megélhetési lehetőségeinek helyreállítása).
- Az értékelést végző és reagáló csapatok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- A CBI közösségi bizottságai vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képvisellel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitású eltérő készpénzszükségleteinek kezelésére.

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyek bevonása az elosztópontokhoz való hozzáféréssel, a piacterekre vezető oda- és visszautakra vonatkozó biztonsági kérdésekkel kapcsolatos döntéshozatalba, valamint a feltételes kézpénzátutalási projektekhez kapcsolódó tevékenységek kiválasztásába.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összjövedelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozójuktól vagy támogató személyjuktől elválasztott fogyatékossgal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltolmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgú és háttérű személyek bevonásával értékelje a CBI biztonságával kapcsolatos kockázatokat.
- A kézpénzelosztási pont és a kézpénzfelhasználási helyek (piactér, egészségügyi központ stb.) biztonságosak, és minden nemi identitású, korú, fogyatékossgú és háttérű személy biztonságban érzi magát a használatuk során. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - A kézpénzfolyósítási és felhasználási helyeknek a kedvezményezett otthonától számított öt kilométeren belül kell lenniük.
 - Elosztás nappal.
 - Világítás az elosztóhelyek körül.
 - Az elosztási hely(ek) a szálláshelyek közvetlen közelében van(nak).
 - Egyértelműen kijelölt és hozzáférhető utak az elosztási helyekre és vissza.

- Tömegirányítás.
- Akadálymentesítési elemek az elosztóhelyeken, és elosztóhelyekre vezető utak/járdák a fogyatékossgal élő személyek számára.
- Amennyiben az ATM-ek a folyósítás helyei, azoknak jól megvilágítottak és a mozgáskorlátozott személyek számára hozzáférhetőnek kell lenniük,
- Különböző nemi identitásokat képviselő elosztócsoportok.
- Amennyiben a késpénzátutalást a háztartás vezetőjének nyújtják, meg kell határozni a késpénzátutalások megosztásának szükségességét a háztartás tagjai között oly módon, hogy az ne okozzon háztartáson belüli feszültséget.
- Ahol a CBI-ben gyermekek részesülnek, a gyermekekre vonatkozóan megfelelő kockázat- és veszélyfelmérést végeztek.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- A késpénzhasználatot érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezzik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek a CBI és az elosztás helyszíneinek elhelyezésében, tervezésében és irányításában.
- Kockázatelemzést kell végezni, amely kiterjed az SGBV-re és a gyermekvédelemre, valamint más kulcsfontosságú védelmi kockázatokra, például az emberkereskedelemre, és enyhítő intézkedéseket kell kidolgozni.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőekkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőekkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal az CBI biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.
 - Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a menedékhelyekkel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körülmények érvényesítése érdekében.

- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket³⁶, amelyek hozzáférhetők a fogyatékkal élő személyek számára.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérelő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomán követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékoság és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.³⁷
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a CBI-személyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a CBI-csoportokat e kockázatok csökkentése érdekében.
- A CBI-vel kapcsolatos valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékosággal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- Minden CBI-alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- Az CBI-szektorban részt vevő valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.

36 Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

37 Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

- A készpénzbizottság tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemtől szóló üzenetek a készpénzelosztás során a közösségi tájékoztatási tevékenységek részét képezik, pl. a felnőttekkel folytatott párbeszéd az elosztásnál várakozókkal, valamint a gyermekekkel és fiatalokkal folytatott tevékenységek, amíg a szüleikre várnak. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos és bizalmas módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérű személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írás-tudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panaszhivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegették.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC *közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára* és az ügynökségközi állandó bizottság *legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára* kell támaszkodni.
- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek készpénzhez való jogáról, hogy minimálisra csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.

- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak a készpénzhez való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magatartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magatartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magatartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magatartási kódexszel kapcsolatos aggályaik vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak³⁸, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.³⁹

³⁸ Az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

³⁹ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink általi szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/Files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Katasztrófakockázat-csökkentés (DRR)

Az inkluzív és védelmi vészhelyzeti programok kialakításának első lépése annak megértése, hogy a közösség mely tagjai és hogyan érintettek, és hogyan tudunk a legjobban reagálni. Ehhez el kell végeznünk a **nemi és sokszínűségi** elemzést. Ez az elemzés lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az érintett közösség egyéneinek és csoportjainak sajátos kockázatait, szükségleteit és problémáit, és azokra megfelelően reagáljunk. A nemi és sokszínűségi elemzésnek ki kell terjednie a nők, lányok, férfiak, fiúk, más nemi identitású személyek részvételére, valamint a következő jellemzőkön alapuló egyénekre és csoportokra: életkor (gyermekek, serdülők, idősebb férfiak és nők); fogyatékosági állapot (fizikai, érzékszervi és szellemi); mentálhigiénés fogyatékosággal élő személyek; valamint etnikai, vallási vagy kulturális kisebbségek. Minimumkövetelményként a nemi hovatartozással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdéseket minden igénybe és ágazati értékelésbe bele kell foglalnunk a védelmező és inkluzív programok biztosítása érdekében.⁴⁰

KÖVETELMÉNYEK

Emberi méltóság

- Az evakuációs rendszerek kulturálisan megfelelőek és inkluzívak. Konkrét intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása érdekében, hogy a nemi identitástól, életkortól, fogyatékoságtól és háttértől függetlenül minden személy megfelelő és az emberi méltóságával összhangban álló segítséget kapjon az olyan korlátoknak megfelelően, mint a mobilitás és a nyelv.
- A közösségi alapú korai előrejelző rendszerek minden nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személyt bevonnak annak biztosítása érdekében, hogy az eljárások érzékenyek legyenek, beleértve a magánélet védelmét és a biztonságot az evakuációs közösségi menedékhelyeken.
- Annak biztosítása, hogy az idősek és a fogyatékosággal élő személyek gondozóit tiszteletteljes módon bevonják a katasztrófakockázat-csökkentési (DRR) tevékenységek tervezésébe.
- A DRR-tevékenységekben részt vevő személyzet és önkéntesek tájékozottak a nemre, az életkorra, a fogyatékoságra és a kapcsolódó DRR-szükségletekre vonatkozó kérdésekben, és tudják, hogy miként kell tiszteletteljesen kommunikálni a fizikai,

⁴⁰ A védelmi és inkluzív igényfelmérések elvégzésére, valamint a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó részletes iránymutatás az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019) található.

érzékszervi és értelmi fogyatékossgal élő személyekkel, a mentális egészségi fogyatékossgal élő személyekkel és az idősekkel (lásd: Az ADCAP humanitárius befogadási normái, 2018).

Hozzáférés

- Az érintett közösségi csoportokkal konzultálva azonosítják azokat a korlátokat vagy akadályokat, amelyekkel a különböző nemi identitású, korú, fogyatékossgal és háttérű személyek szembesülnek a DRR-tevékenységekhez való hozzáférés során, és intézkedéseket hoznak a reakálás érdekében.
- Amennyiben a DRR-tevékenységekhez való hozzáférésre vonatkozó kiválasztási és rangsorolási kritériumokat már kidolgozták, illetve azok kidolgozása folyamatban van, gondoskodni kell arról, hogy azok nemi és sokszínűségi elemzésen alapuljanak annak biztosítása érdekében, hogy a leginkább marginalizáltak is rendelkezzenek hozzáféréssel. Annak biztosítása, hogy a migránsok kizárólag a rászorultság alapján részesüljenek szolgáltatásokban, függetlenül jogállásuktól, és ne legyenek kitéve fokozott kockázatnak a bűnüldöző hatóságok bevonása miatt. *A részleteket lásd a kiválasztásról és a prioritások meghatározásáról szóló 2. mellékletben.*
- Annak biztosítása, hogy a fogyatékossgal élő személyekkel és az intézményi alapú gondozásban részesülő idősekkel konzultáljanak, és bevonják őket a katasztrófakockázatok csökkentésével kapcsolatos döntéshozatalba és képzésbe.
- A korai előrelélő rendszereket úgy alakították ki, hogy a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személyeket időben ellássák a szükséges információkkal, hogy katasztrófa esetén megfelelően tudjanak cselekedni. Ennek tükrözödni kell a készenléti tervekben.
- A kockázattérképezések, a feltérképezések és a katasztrófákra való felkészültséggel kapcsolatos egyéb adatgyűjtési mechanizmusok a nemek és a sokszínűség elemzésére vonatkozó kérdéseket is tartalmazzák. Az adatokat legalább nem, életkor, fogyatékossgal és egyéb kontextusspecifikus változók szerint lebontják, ami lehetővé teszi a leginkább marginalizáltak megértését és elérését.⁴¹
- A figyelmeztető terjesztési láncok biztosítják, hogy a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személyek megfelelő és hatékony formátumban és módon kapjanak tájékoztatást.
- A figyelmeztető kommunikációs technológia hozzáférhető, és minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal és háttérű személyhez egyformán eljut, és a veszélyekre, sebezhetőségekre, kockázatokra és a hatások csökkentésének módjára vonatkozó információkat mindenki számára elérhetővé teszik, különösen a siket, vak vagy tanulási

⁴¹ Az IFRC Nemek közötti egyenlőségre és sokszínűségekre vonatkozó iránymutatása a sebezhetőségi és kapacitásértékelésekben iránymutatásai a nemek közötti egyenlőségről és a sokszínűségről nyújtanak útmutatást a VCA-ra vonatkozó információk előkészítése, lefolytatása és elemzése során.

nehézségekkel küzdő személyek számára hozzáférhető formában. Ez magában foglalja a nyilvános tereken a megfelelő nyelveken és hozzáférhető formátumokban, például képeken és plakátokon, nagyobb betűtípusok használatával és hangátvitellel történő tájékoztatást. Ezen területek és a tájékoztatás módjának meghatározásakor figyelembe kell venni a nemi és sokszínűségi dimenziókat.

Részvétel

- A nők, a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek, az idősek, a szexuális és nemi kisebbségek, a migránsok és menekültek, valamint más kisebbségek jogainak tudatosítása a DRR-tevékenységekben és programokban való részvétel és az azokból való részesülés érdekében.
- A különböző nemű, életkorú, fogyatékossgal és háttérű személyekkel konzultálnak sajátos szükségleteikről, aggályaikról és prioritásaikról, hogy információt szerezzenek a DRR-tevékenységek és a korai előrejelző rendszerek kialakításához. Szükség esetén többnyelvű keretek között folytasson megbeszéléseket az azonos nemi identitású facilitátorokkal és tolmácsokkal.
- Az értékelő, reagáló, nyomon követési és értékelő csoportok kiegyensúlyozott/méltányos képviselettel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékossgal élő és háttérű személyek tekintetében.
- Az értékelések időzítése figyelembe veszi a különböző csoportok napi szokásait annak biztosítása érdekében, hogy mindenki részt vehessen.
- A nők, a fogyatékossgal élő személyek és a marginalizált csoportok arányos képviseletének elősegítése a közösségi alapú katasztrófa kockázat-csökkentési tevékenységek döntéshozatali folyamatában annak érdekében, hogy a katasztrófa kockázat-csökkentés társadalmi, kulturális, vallási és gazdasági szempontjai az összes csoportra és alcsoportra érvényesek.
- A helyi hatóságokkal, kormányzati tisztviselőkkel és közösségi vezetőkkel folytatott párbeszéd során a nők, a fogyatékossgal élő személyek és a marginalizált csoportok egyenlő bevonásának támogatása a DRR-tevékenységekbe és a döntéshozatalba.
- A nőket és a különböző csoportokat – például a fiatalokat, a szexuális és nemi kisebbségeket és a fogyatékossgal élő személyeket – képviselő meglévő helyi szervezetekkel, valamint a migráns népességgel, vallási és etnikai kisebbségekkel, valamint a szexuális és nemi alapú erőszakra különös figyelmet fordító szervezetekkel való együttműködés megerősítése a közösség részvételének ösztönzésére a program előmozdításában, tervezésében vagy végrehajtásában.

- A közösségi, ágazati és nemzeti reagálási csoportok (más néven akciócsoportok) kiegyensúlyozott/méltányos képviselettel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyek tekintetében.
- A DRR közösségi bizottságai vagy ezzel egyenértékű bizottságok kiegyensúlyozott/méltányos képviselettel rendelkeznek a különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékosággal élő és háttérű személyek tekintetében. Ahol a vegyes nemi identitású bizottságok kulturálisan nem elfogadhatók, külön bizottságokat hoznak létre a különböző nemi identitások eltérő szükségleteinek kezelésére.
- Különleges intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a képzésben, munkában és önkéntességben részt venni kívánó, összes nemi identitású, korú, fogyatékoságú és háttérű személy számára. A tevékenységek nem lehetnek veszélyesek vagy kizsákmányolóak, és meg kell felelniük a helyi törvényeknek. Az intézkedések magukban foglalják az egyszülős családok, a fogyatékosággal élő személyek, az idősek, a serdülők vagy más különleges szükségletekkel rendelkezők (pl. terhes és szoptató nők, HIV-/AIDS-fertőzöttek) érdemi részvételét lehetővé tevő akadályok azonosítását és felszámolását. Ez a következőket foglalhatja magában:
 - Az összejövetelek rugalmas időzítésének biztosítása.
 - Akadálymentes helyszínek és létesítmények biztosítása.
 - A gondozóktól vagy támogató személyektől elválasztott fogyatékosággal élő személyek támogatásának biztosítása.
 - Jeltolmácsok a megfelelő nyelveken.
 - Azonos nemi identitású oktatók biztosítása.
 - Gyermekgondozási és biztonságos játékterek biztosítása a gyermekek számára.

Biztonság

Ágazatspecifikus biztonsági kérdések

- A különböző nemű, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyek bevonásával értékelje az központok és a közösségi menedékhelyek biztonságával kapcsolatos kockázatokat.
- A különböző nemi identitású, életkorú, fogyatékoságú és háttérű személyek biztonsági és védelmi szükségleteit és aggályait figyelembe veszik a közösségi sebezhetőségi és kapacitásértékelésekben, valamint a nemi és sokszínűségi elemzés révén végzett ágazatspecifikus értékelésekben.

- Fontolóra vették az evakuálási központokhoz, az azokba való bejutáshoz és azokon belüli funkciókhoz való hozzáférést, különösen a mozgáskorlátozottak, köztük az idősek, a fogyatékossgal élő személyek, a várandós és szoptató nők esetében.
- Az evakuálási központok és a közösségi menedékhelyek biztonságosak, és minden nemű, korú, fogyatékossgú és háttérű személy biztonságban érzi magát az elérésük során. A biztonságot garantáló intézkedések a következők:
 - A közösségi menedékhely biztonságos helyen található.
 - Megfelelő világítás a közösségi menedékhelyen vagy evakuálási központban, valamint a latrinákhoz vezető utakon/járdákon.
 - A magánélet védelmét szolgáló válaszfalak, többek között a személyes segítséget igénylő fogyatékossgal élő személyek esetében.
 - A mosdók és a fürdőlétesítmények különállóak és egyediek a nők és a férfiak számára, és felméri más nemi identitások szükségleteit biztonságuk garantálása érdekében. A zárat a latrinákon belül kell elhelyezni.
 - A kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek védelmére külön rendszereket hoznak létre biztonságuk garantálása érdekében.

A szexuális és nemi alapú erőszak (SGBV) megelőzése és az arra való reagálás, valamint a gyermekek védelme

- A DRR-tevékenységeket érintő diszkriminatív nemi és társadalmi normák azonosítása, különösen a fogyatékossgal kapcsolatos negatív sztereotípiákkal kapcsolatban. A közösséggel együttműködve olyan intézkedések kidolgozása, amelyek megkérdőjelezik ezeket a normákat, mivel ezek hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőtlenséghez és az egyenlőtlenség egyéb formáihoz, valamint az SGBV-hez.
- Az SGBV által leginkább veszélyeztetettek részt vesznek a DRR-tevékenységek elhelyezésében, tervezésében és irányításában.
- Konkrét intézkedéseket hoznak az SGBV és a gyermekek elleni erőszak kockázatának csökkentése érdekében. Ezek közé tartoznak többek között a következők:
 - Partnerség a nőkkel és/vagy nőszervezetekkel, a fogyatékossgal élő nőkkel foglalkozó csoportokkal vagy szervezetekkel, a szexuális és nemi kisebbségekkel és más veszélyeztetett csoportok civil társadalmi szervezeteivel és gyermekvédelmi hálózataival.
 - Konzultáció a veszélyeztetett csoportokkal a DRR-rel kapcsolatos tevékenységek biztonságos helyszíneinek meghatározása érdekében.
 - A férfiak és a fiúk aktív bevonása a változás előmozdítóiként az SGBV kezelésébe.

- Koordináció más érintett ágazatokkal és klaszterekkel, például az egészségüggyel, a védelemmel, a WASH-sal, a menedékhelyekkel és a településekkel az SGBV-vel kapcsolatos intézkedések mérséklésének, az arra való reagálásnak, valamint a gyermekvédelemnek az általános körü érvényesítése érdekében.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre, például nő-, serdülő- és gyermekbarát területeket⁴², amelyek hozzáférhetőek a fogyatékkal élő személyek számára.
- Külön és biztonságos helyeket hoznak létre a kontextushoz kapcsolódó, veszélyeztetett csoportok, például a szexuális és nemi kisebbségek és más kisebbségi csoportok számára.
- Biztonsági rendszereket kell bevezetni a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekek számára, beleértve a kijelölt és biztonságos tereket is.
- Az SGBV és a gyermekvédelmi kockázatcsökkentési és reagálási tevékenységek, valamint a kontextus szempontjából releváns egyéb kockázati tényezők, például az emberkereskedelem nyomon követéséhez használt alapvető mutatók azonosítása, összegyűjtése és elemzése a nem, életkor, fogyatékoság és más releváns sebezhetőségi tényezők szerinti bontásban.⁴³
- Az SGBV- és gyermekvédelmi szakemberek bevonásával biztonságos, bizalmas és megfelelő ellátási rendszerek (azaz beutalási útvonalak) azonosítása azon túlélők számára, akik a DRR-személyzettel azt tudatták, hogy erőszakot tapasztaltak. Annak biztosítása, hogy a személyzet rendelkezzen a közzétett információk kezeléséhez szükséges alapvető ismeretekkel és készségekkel, tájékoztassa a túlélőket arról, hogy hol kaphatnak támogatást, és alkalmazza a túlélőközpontú megközelítést. Amennyiben konkrét kockázatokat azonosítanak (pl. emberkereskedelem), szakembereket kell kiválasztani, akik a klaszterrendszerrel együttműködve támogatják a DRR-csoportokat a kockázatok csökkentése érdekében.
- A DRR-tevékenységekben részt vevő valamennyi alkalmazottnak és önkéntesnek legalább egy képzésben kell részesülnie a következők mindegyikéről: nemek közötti egyenlőtlenség és sokféleség, a fogyatékosággal élők befogadása, gyermekvédelem, emberkereskedelem és SGBV.
- Minden DRR-alkalmazott megérti az SGBV túlélőivel való együttműködés túlélőközpontú megközelítésének vezérelveit: 1) Biztonság, 2) Bizalmasság, 3) Tisztelet és 4) Megkülönböztetésmentesség, és az SGBV túlélői számára rendelkezésre álló beutalási útvonalakat, beleértve az emberkereskedelem áldozatait is.
- A DRR-szektorban dolgozó valamennyi alkalmazott és önkéntes rendelkezik az SGBV, a gyermekvédelmi, jogi és pszichoszociális támogató szolgálatok ügynökségeit és

⁴² Lásd az IFRC és a World Vision gyermekbarát helyekre vonatkozó lépésenkénti útmutatóját és képzési eszközeit (2018)

⁴³ Lásd IFRC, Emberkereskedelem a migrációs képzési eszköztár összefüggésében. A kockázatok csökkentése, a jelek felismerése és a biztonságos reagálás (2018)

szakembereit tartalmazó naprakész listával és elérhetőségekkel, amelyekhez az SGBV túlélőit vagy azokat a gyermekeket irányíthatják, aki erőszakos esetet tár fel előttük. Erőfeszítéseket kell tenni azon ügynökségek vagy szakemberek azonosítására, amelyek/akik tapasztalattal rendelkeznek az egyes kontextusok konkrét kockázataira való reagálásban, pl. az emberkereskedelmet illetően.

- A DRR-közösség bizottsági tagjai és az érintett közösségek SGBV- és gyermekvédelmi ismeretterjesztő tevékenységekben vesznek részt, beleértve más kockázatcsökkentési témákat, például az emberkereskedelmet is.
- Az SGBV megelőzéséről és az arra való reagálásról, a gyermekvédelemről és a legfontosabb védelmi kockázatokról, például az emberkereskedelemtől szóló üzenetek szerepelnek a közösségi tájékoztatási tevékenységekben, pl. párbeszéd vagy poszterüzenetek a képzési létesítményekben, evakuálási központokban, oktatási létesítményekben. Az üzenetek információkat tartalmaznak a kockázatok bejelentésére vonatkozó jogokról és lehetőségekről, valamint az ellátáshoz való hozzáférésről etikus, biztonságos és bizalmas módon.

Belső védelmi rendszerek

A szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzése, és az arra való reagálás (PSEA)

- Egy közösségi alapú visszajelzési és panasztételi rendszer megteremtése, amely minden nemi identitású, korú, fogyatékossgal élő és háttérü személy számára hozzáférhető. Például:
 - A panaszok kezelésére különböző nemi identitásokat képviselő személyzet áll rendelkezésre.
 - A rendszer nem kizárólag írásbeli panaszokra támaszkodik a magasabb szintű írástudatlanságban szenvedők befogadása érdekében.
 - Azon napszakok figyelembe vétele, amikor a panaszügyintézési pont/iroda nyitva áll, hogy mindenki számára nagyobb hozzáférést biztosítson.
 - Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy gyermekbarát megközelítéssel ériék el a gyermekeket.
 - A panaszkezelési pult/panaszhivatal helyét biztonsági és bizalmassági szempontból mérlegették.
 - A panaszanyagokat különböző formátumokban, például audio-, vizuális és könnyen olvasható formátumban bocsátják rendelkezésre.
 - Annak biztosítása, hogy a panasztétel ne veszélyeztesse tovább az irreguláris jogállású migránsokat.
- A közösségi alapú panasztételi mechanizmus létrehozásához az ICRC-IFRC közösségi szerepvállalási és elszámoltathatósági útmutatójára és az ügynökségközi állandó bizottság legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatójára kell támaszkodni.

- Egyértelmű, következetes és átlátható iránymutatás áll rendelkezésre az emberek jogairól, valamint a kedvezményezettek kiválasztásáról és a DRR-tevékenységekről, hogy minimálisan csökkenjen a humanitárius szereplők általi szexuális kizsákmányolás és bántalmazás kockázata. Az írásban, képekkel vagy más formátumban közzétett hirdetések emlékeztetik az érintett lakosságot a pontos jogosultságaikra, és arra, hogy ezekhez nem szükséges pénz (vagy egyértelműen meghatározott díj) vagy bármilyen szívesség.
- Azokat a csoportokat és egyéneket, akik mások segítségére szorulnak az evakuálási központokhoz való hozzáféréskor (pl. nők által vezetett háztartások, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élő személyek), szorosan nyomon követik annak érdekében, hogy megkapják jogosultságaikat, és ne zsákmányolják ki vagy bántalmazzák őket.
- Az érintett közösségek írásbeli, audio-, vizuális és könnyen olvasható információkat kapnak – beleértve a fogyatékossgal élő személyek számára adaptáltakat is –, a PSEA-ről és arról a panasztételi mechanizmusról, amelyet e visszaélések bejelentésére használhatnak.
- A személyzet minden tagja és önkéntese tájékoztatást kapott a PSEA-ről és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeikről a nemzetközi normákkal összhangban.
- Minden alkalmazott és önkéntes aláírta a PSEA politikáját.

Magatartási kódex és gyermekvédelmi szabályzat

- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a magatartási kódexet, és tájékoztatást kapott róla.
- A személyzet minden tagja és önkéntese aláírta a gyermekvédelmi szabályzatot, és tájékoztatást kapott róla.
- A fogyatékossgal élő személyzet és önkéntesek számára hozzáférhető formátumban és helyszíneken elérhetővé teszik a magatartási kódexet, valamint a gyermekvédelmi anyagokat és tájékoztatásokat.
- Minden alkalmazott és önkéntes tudja, hogyan kell bejelentést tenni, és hogyan kell igénybe venni a beutalási szolgáltatásokat, ha gyermekvédelmi vagy magatartási kódexszel kapcsolatos aggályai vannak.
- Minden alkalmazottat és önkéntest a gyermekekre nézve biztonságos toborzási intézkedések alkalmazásával toboroztak⁴⁴, beleértve a referencia- és hivatalos háttérellenőrzéseket is.⁴⁵

⁴⁴ vagy az IFRC esetében a gyermekvédelmi cselekvési terv előírja, hogy 2020-ra a gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyzet 100%-át átvilágítsák

⁴⁵ Kihívások és lehetőségek a toborzási folyamatok javításával összefüggésben a saját munkatársaink által a szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelem (PSEA) összefüggésében <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

1. melléklet: Nemek, életkor és fogyatékoság szerint lebontott adatok (SADDD)

AZ ELÉRT SZEMÉLYEK LEBONTÁSA: A Vöröskereszt és a Vörös Félhold fednethez hozzáféréssel rendelkező tagjai elolvashatják a teljes *útmutatót*: „Műszaki megjegyzés – Az elért emberek számlálása”, amely útmutatást nyújt a Vöröskereszt és a Vörös Félhold Nemzeti Társaságok és az IFRC által nyújtott szolgáltatások által elért emberek számának méréséhez.

A nem, életkor és fogyatékoság szerint lebontott adatok teljes, részletes útmutatója megtalálható az IFRC Védelem, nemek közötti egyenlőség és befogadás vészhelyzetekben eszköztárában (2018–2019).

Az elért emberek lebontása azt jelenti, hogy különböző kategóriák szerint számoljuk és jelentjük az elért embereket. Ez az első lépés annak megértése felé, hogy kiket tudunk elérni, illetve kiket nem, és hogy jobban megértsük, miként szolgálhatjuk ki jobban a célcsoportjainkat.

Az elért emberek lebontására használt kategóriák általában társadalmi-demográfiai jellemzők. A társadalmi-demográfiai jellemzők egyik fontos csoportja az adatok **nem, életkor és fogyatékosági adatok szerinti lebontása (SADDD)**, ahol a fogyatékoságot hat területre bontják: **járás, látás, hallás, értelem, öngondoskodás és kommunikáció**. A lebontás során használt társadalmi-demográfiai kategóriák további példái a következők: nem, faj, etnikai hovatartozás, nemzetiség, szexuális irányultság, társadalmi-gazdasági státusz (pl. jövedelem és iskolai végzettség) és jogállás (menekült, menedékkérő).⁴⁶

Az elért személyek bontására használt kategóriák a programterület és a kontextus szerint változnak.

Például:

- A HIV-vel/AIDS-szel kapcsolatos tudatosságra összpontosító program a végrehajtása után azonosíthat bizonyos, nagyobb kockázatnak kitett csoportokat (például teherautósófőröket).

⁴⁶ A „faj” a nagyobb fajokon (pl. kaukázusi) belül elkülönülő populációk fizikai jellemzőire utal. Az „etnikum” azt a kulturális identitást írja le, amely egyesíti az emberek egy csoportját, amely magában foglalhatja a hagyományt, a nyelvet, a vallást, a viselkedési jellemzőket és a faji származást. Két ember etnikai hovatartozását azonosíthatja kanadaiként, miközben eltérő fajhoz (feketéket és kaukázusiakat) tartoznak. Az „állampolgárság” egy személy és azon politikai állam közötti kapcsolat, amelyhez tartozik vagy kapcsolódik. Valaki etnikai hovatartozását azonosíthatja kinaiként, de állampolgársága lehet kanadai.

- A nemen, életkoron és fogyatékoságon kívül a megélhetési program jövedelem-szint és iskolai végzettség szerinti lebontást is alkalmazhat.
- A vidéki egészségügyi programok lebonthatók az egyének egészségügyi létesítményektől és szolgáltatóktól való távolsága szerint.
- A migránsok társadalmi befogadását célzó program származási ország, nyelv, etnikum vagy vallás szerinti bontásban is megadható.

Fontos tudni, hogy a biológiai és társadalmi nem, az életkor és a fogyatékoság mind összefüggenek egymással. Például egy olyan károsodás, mint a gyengénlátás, az életkor előrehaladtával súlyosbodhat, és egy nő bizonyos társadalmakban korlátozottan férhet hozzá a szemápoláshoz és a szemüveghez a férfiakhoz képest.

Biológiai és társadalmi nem

Először is biológiai nemek szerinti bontást kell alkalmazni a nemi és sokszínűségi elemzés alátámasztása érdekében. Ez jó gyakorlat, mert a férfi és a nő közötti biológiai különbség általánosságban jobban érthető.

Előfordulhatnak azonban olyan esetek, amikor az emberek nem azonosulnak a férfi vagy nő „bináris” lehetőségével, hanem ehelyett a különböző nemi szerepek egyikével azonosulnak, például transznemű, transzszexuális, vagy előfordulhat, hogy nem akarnak semmilyen nemként azonosulni.

A biológiai és társadalmi nemek szerinti lebontás a kontextustól függ, beleértve a programterületet és a célcsoportot is. Ennek mérlegelésekor figyelembe kell venni az adatgyűjtéssel kapcsolatos következményeket, beleértve azt is, hogy a nemük azonosítására felkért egyének milyen mértékben értik meg a kevésbé konvencionális nemi kategóriákat, illetve hogyan reagálnak azokra. Azt is fontos eldönteni, hogy az adatgyűjtést követően hogyan elemzik és használják fel az adatokat a programok javítására.

Ha lehetőséget biztosítunk az embereknek a társadalmi nemük szerinti azonosuláshoz, az lehetővé teszi a szolgáltatásnyújtás méltóságteljes megközelítését, amely jobb szolgáltatásnyújtást eredményez.

A nemi identitások bontására gyakran használt egyik megközelítés az, hogy a „Férfi” és a „Nő” mellett egy „Egyéb” vagy üres (a válaszadók által kitöltendő) kategóriát is megadnak. Ez lehetővé teszi a válaszadók számára, hogy amennyiben saját nemüket másként érzékelik, a kizárólag „Férfi” vagy „Nő” kategória mellett mást választhassanak.

Életkor

A biológiai és társadalmi nem mellett az életkor szerinti bontás is minimumkövetelmény. A Sphere projekt 1. táblázatban összefoglalt életkor szerinti bontásra vonatkozó irányelvei három korcsoportot javasolnak a gyermekkortól a serdülőkorig, ezt követően pedig 10 évet felölelő korcsoportokat javasolnak.

1. TÁBLÁZAT: A Sphere projekt életkori bontása a humanitárius szolgálatok számára^{xxxv}

0–5		6–12		13–17		18–29		30–39		40–49		50–59		60–69		70–79		80+	
N	F	N	F	N	F	N	F	N	F	N	F	N	F	N	F	N	F	N	F

A nyújtott program vagy szolgáltatás típusától függően előfordulhat, hogy más korcsoportok alkalmasabbak az elemzésre. Például, ha gyermekek táplálkozási vagy oltási programján dolgozik, a 10 évesnél fiatalabbak között kisebb időközök is alkalmazhatók. Vagy ha az oktatásban dolgozik (pl. a Vöröskereszt és a Vörös Félhold elveit és értékeit ismertető iskolai program keretében), akkor előnyösebb lehet a diákok osztályzati szintjének megfelelő bontásban megadni az életkori intervallumokat.

Egy adott korcsoport-meghatározás nem fog működni minden programterületen és kontextusban. Az IFRC beleegyezett a nemzetközi szabványok, azaz a Sphere projekt által meghatározott korcsoportok használatába. Javasoljuk azonban, hogy az űrlapokon ne tüntessék fel közvetlenül a korcsoportokat, hanem gyűjtsék össze a tényleges életkort vagy születési évet, hogy az egyes programok és ágazatok azokat az adatokat használhassák fel, amelyek a leghasznosabbak az általuk kiszolgált emberek támogatására.

Fogyatékoság

A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény a fogyatékoságot a következőképpen határozza meg: *„Folyamatosan változó fogalom, és a fogyatékosággal élő személyek, valamint a hozzáállásbeli és környezeti akadályok közötti kölcsönhatásból ered, amelyek akadályozzák őket abban, hogy másokkal egyenlő alapon teljes mértékben és ténylegesen részt vegyenek a társadalomban.”*^{xxxvi}

A Vöröskereszt és a Vörös Félhold fogyatékosággal élők befogadására vonatkozó stratégiai kerete hasonlóképpen kimondja, hogy *„A fogyatékoság összetett, többdimenziós és dinamikus koncepció, amely az idők során jelentősen fejlődött. A fogyatékosággal élő személy és társadalmi-gazdasági környezetének támogató vagy akadályozó jellemzői közötti kölcsönhatás eredménye. Ezt nevezik »szociális modellnek«, amelyben az embereket a társadalom tekinti fogyatékosnak, nem pedig a fogyatékoságuk.”*

Következésképpen a fogyatékossgal kapcsolatos lebontott adatok gyűjtésekor **az embereknek az egyéni funkciószintjükkel kapcsolatos tapasztalataira kell összpontosítanunk**, ami jobban megragadja a fogyatékossguk és a környezetük közötti kapcsolatot.

A fogyatékossgal kapcsolatos, funkció alapján lebontott adatok gyűjtésének szabványosításához hasznos forrás a **washingtoni csoport rövid kérdéscsoportja a fogyatékossgal kapcsolatban** (ezek a kérdések a szakasz végén található).⁴⁷ Ezzel az eszközzel azonosíthatjuk azokat a személyeket, akiknél nagyobb a kockázata annak, hogy korlátozott részvételt tapasztalnak a társadalomban. Hat kérdésből áll, amelyeket különböző körülmények között is gyorsan és egyszerűen fel lehet tenni. A funkciót részletesebben vizsgáló egyéb kérdőívek is rendelkezésre állnak.⁴⁸

Amikor fogyatékossgal kapcsolatos lebontott adatokat gyűjtünk, fontos, hogy gondosan konzultáljunk a helyi kontextust ismerő emberekkel, ami segítséget nyújt az adatgyűjtési eszközök fejlesztéséhez és az adatgyűjtők betanításához. Különösen a fogyatékossgal élő személyek helyi szervezetei lehetnek hasznos források a fogyatékossgal élő személyekkel való kommunikációval kapcsolatos képzések lebonyolításához. **Amennyiben lehetséges, vonja be a fogyatékossgal élő személyeket az adatgyűjtés valamennyi szakaszába.**

Amikor a fogyatékossgal élők szerint lebontva számoljuk az elért embereket, azt is fontos megérteni, hogy a gondozók a társadalmi megbélyegzés miatt túlzottan védhetik a fogyatékossgal élő háztartástagokat. Ez azt eredményezheti, hogy a fogyatékossgal élő embereket családjuk vagy gondozóik elrejtik, és gyakran figyelmen kívül hagyják őket a közösségi alapú programokban. Ezért rendkívül fontos, hogy különös figyelmet fordítsunk a „nehezen elérhető” emberek számlálására:

„Figyelembe kell venni a nehezen elérhető fogyatékkal élőket és az időseket (pl. azokat, akik nem tudják elhagyni otthonukat vagy menedékhelyüket, vagy akiket a háztartás más tagjai szándékosan elrejtene; súlyos kommunikációs, értelmi vagy mentális fogyatékossgal élő embereket; vagy olyan gyermekeket, akik szülőket vagy testvéreket gondoznak, és ezért előfordulhat, hogy nem járnak iskolába, vagy nem férnek hozzá a gyermekeknek szóló programokhoz). Gondoskodjon róla, hogy az értékelő csapatok közösségi fókuszpontjaihoz fogyatékkal élők és idősek is tartoznak. Amikor csak lehetséges, vonja be a fogyatékkal élőket, valamint az idősebb nőket és férfiakat az értékelő csoportokba.”^{xxxvii}

⁴⁷ Az ENSZ Statisztikai Bizottságának „washingtoni csoportja” a fogyatékossgai statisztikákról, *„The Washington Group Short Set of Questions on Disability” (A washingtoni csoport rövid kérdéscsoportja a fogyatékossgal kapcsolatban)*. Hozzáférés: 2017.

⁴⁸ A fogyatékossgal kapcsolatos adatok gyűjtésére és az azzal kapcsolatos képzésre vonatkozó részletesebb források *Az életkor és a fogyatékossg humanitárius tevékenységekbe való bevonásának minimumszabályai és az Egészségügyi Világszervezet (WHO) fogyatékossgai felmérési modelljéből, valamint a washingtoni csoport 1. mellékletben bemutatott kiegészítő kérdőíveiben állnak rendelkezésre.*

A washingtoni csoport rövid kérdéssora a fogyatékkal kapcsolatban

1. Nehezen lát, még akkor is, ha szemüveget visel?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

2. Nehezen hall, még akkor is, ha hallókészüléket használ?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

3. Nehézségei vannak a gyaloglással vagy a lépcsők megmászásával?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

4. Nehezen emlékszik dolgokra, vagy nehezen koncentrálni?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

5. Nehézségei vannak (az öngondoskodással, például) a mosdással vagy öltözködéssel?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

6. A szokásos (hagyományos) nyelv használatával nehezen kommunikál, például nehezen érteti meg magát vagy ért meg másokat?

- a. Nem – nincs nehézség
- b. Igen – némi nehézség
- c. Igen – jelentős nehézség
- d. Teljes mértékben képtelen

2. melléklet: Kiválasztási és rangsorolási kritériumok

A finanszírozásra, a hozzáférésre, a kockázatra és a technikai szakértelem rendelkezésre állására vonatkozó korlátozások miatt nem mindig lehetséges elérni minden rászorulót. Ezért alapvető fontosságú, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat a leginkább veszélyeztetettek megcélzására és rangsorolására használjuk fel. Ehhez a rászoruló földrajzi területek szerinti megcélzására, illetve az azonosított területeken belül a leginkább rászoruló megcélzására kell irányulnia egy kiszolgáltatottsági és kapacitáselemzés alapján, amely magában foglalja a nemek és a sokszínűség elemzését is.

A humanitárius vagy sürgősségi segélyben részesülők kiválasztása és rangsorolása során biztosítanunk kell a szükségleteken alapuló, a nemek közötti egyenlőséget és a sokszínűséget figyelembe vevő elvi megközelítést, valamint az érintett emberekkel való megfelelő együttműködést, és azok megcélzását.

A kiválasztási és rangsorolási kritériumokat az érintett közösséggel konzultálva kell kidolgozni. A kidolgozást követően a kritériumokat széles körben el kell terjeszteni az érintett populációban. Világos és érthető indoklást kell adni a támogatás meghatározott csoportnak történő biztosítására, vagy egy adott csoport kizárására vonatkozóan.

A kiválasztási és rangsorolási kritériumok kidolgozása során fontos figyelembe venni azokat a már meglévő társadalmi, kulturális és politikai dinamikákat vagy gyakorlatokat, amelyek bizonyos csoportokat marginalizálhatnak vagy kizsákmányolhatnak. Fontos meghatározni a veszélyeztetett személyek definícióját, azaz azokat a személyeket, akik több kockázatnak vannak kitéve, és csak korlátozottan képesek megbirkózni ezekkel a kockázatokkal. Ezt a definíciót az érintett közösséggel konzultálva kell kidolgozni. Néhány figyelembe veendő személy vagy csoport magában foglalhatja többek között a következőket: etnikai kisebbségek, nők, nők által vezetett háztartások, gyermekek, beleértve a serdülőket is, gyermekek által vezetett háztartások, idősek, SGBV túlélői, az emberkereskedelem áldozatai, szexuális és nemi kisebbségek, HIV-/AIDS-fertőzöttek, fogyatékossgal élő férfiak és nők, krónikus betegségben szenvedők vagy súlyos egészségügyi állapotú személyek, írástudatlanok, tartósan szegények, föld nélküli személyek, okmányokkal nem rendelkező állampolgárok, migránsok, menekültek, belső menekültek, bebörtönzöttek, menedékkérők és hontalan személyek.

- Sok esetben a legkiszolgáltatottabbak azok a személyek vagy családok, akik e jellemzők kombinációjával rendelkeznek. A legkiszolgáltatottabbak azonosítását a helyi dinamika befolyásolja.
- A kiszolgáltatottságot befolyásolja a lakóhelyelhagyás, a földrajzi elhelyezkedés, a sajátos kulturális és társadalmi hatalmi dinamika, az épített környezet és infrastruktúra hozzáférhetősége, az információhoz és az oktatáshoz való hozzáférés, az anyagi és pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés, beleértve a megélhetést, a szolgáltatásokhoz, létesítményekhez és szociális támogató hálózatokhoz való hozzáférés, valamint a csoport, a család vagy az egyén sajátos jellemzői. Továbbá a jogi személyazonosító okmányok vagy azok hiánya.
- A következő kiválasztási és rangsorolási kritériumokat a Fülöp-szigeteken, a Haiyan tájfun idején az IFRC által vezetett menedékhelyklaszter által használt modelltől vettük át.
- Mivel a klaszter egy több nemzeti és nemzetközi szereplőt érintő, nagyszabású katasztrófára reagált, ez a modell átfogó.
- Kisebb vészhelyzetek esetén, amelyekre a Nemzeti Társaság helyi személyzetén és önkéntes bázisán keresztül reagál, a kritériumokat jelentősen egyszerűsíteni kell.
- Javasoljuk, hogy a legmagasabb pontszámot elérő háztartásokat részesítsék előnyben a rendelkezésre álló források függvényében.
- Kérjük, vegye figyelembe, hogy ez a modell a háztartásokon alapul. Nem veszi figyelembe a háztartáson kívül élőket, akik ezért ki vannak téve annak a veszélynek, hogy kimaradnak a humanitárius segítségnyújtásból. Nem foglalkozik a háztartásokon belül marginalizálódott azon személyekkel sem, akik nem részesülnek a háztartáson belüli újraelosztás előnyeiből. Ezek kontextus-specifikus kérdések, és a Vörös kereszt és a Vörös Félhold segítőinek erre figyelmet kell szentelniük a jelen modell használatakor.

Háztartási jellemzők (ha a válasz „igen”, csak 5-öt használjon. Ezen az úrlapon „5”-ön kívül más értéket vagy választ nem kérünk.) Minden csillaggal (*) jelölt állítást alaposan meg kell fontolni, mivel erősen kontextusfüggőek és relatívak.

A háztartásban élők száma több, mint öt (5)*	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartásba tartozik egy idősebb személy*, egy várandós vagy szoptató nő, egy fogyatékossgal élő férfi vagy nő, egy krónikus betegségben szenvedő személy, egy árva, egy kísértő nélküli vagy hozzátartozójától elszakított gyermek és/vagy egy tizenéves anya (azaz 18 év alatti)	Ha igen, adjon 5 pontot	
A családfő egy idősebb személy*, egy nő, egy gyermek (18 év alatti) vagy egy férfi, akinek nincs házastársa/élettársa, és gyermekeket tart el	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás őshonosként, kisebbségi csoportként stb. azonosítja magát*	Ha igen, adjon 5 pontot	
Egyéb ismert kiszolgáltatottsági tényezők. Ezt a szakaszt a kontextusnak megfelelő problémák szerint kell kialakítani, amelyek magukban foglalhatják a szexuális és nemi kisebbségként azonosított személyeket, az emberkereskedelem áldozatává vált nőket, lányokat, fiúkat és férfiakat, valamint az erőszaknak kitett nőket és gyermekeket. <i>Felhívjuk a figyelmét arra, hogy ezek <u>nem</u> olyan kérdések, amelyek alapján rutinszerűen lehet szűrni és/vagy nem a szokásos háztartási értékelések során gyűjtött információk, és ezért csak akkor vehetők figyelembe, ha az információ ismert; ezt az információt <u>nem</u> szabad kifejezetten e rangsorlási eszköz kitöltése céljából kikérni.</i>	Ha igen, adjon 5 pontot	
Teljes pontszám ebben a szakaszban		

Gazdasági helyzet

A háztartásban jelenleg senki sem dolgozik	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás nem részesül pénzügyi támogatásban a rokonoktól	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás alig vagy egyáltalán nem rendelkezik jelentős vagyonnal*	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás nem kapott humanitárius segítségnyújtási kártyát*	Ha igen, adjon 5 pontot	
Teljes pontszám ebben a szakaszban		

Ágazatspecifikus kérdések (a példa a menedékhelyre - lakhatási feltételekre vonatkozik)

A háztartásnak nincs hivatalos földtulajdona vagy biztos lakóhelye	Ha igen, adjon 5 pontot	
Az iskoláskorú gyermekek nem férnek hozzá az oktatáshoz	Ha igen, adjon 5 pontot	
A szállás túl kicsi* (azaz kevesebb, mint 3,5 m ² /fő a Sphere szerint) a háztartás méretéhez képest		
A szálláshely veszélyeknek van kitéve*	Ha igen, adjon 5 pontot	
Teljes pontszám ebben a szakaszban		

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A háztartás kevésbé vagy egyáltalán nem fér hozzá az egészség-ügyi létesítményekhez/szolgáltatásokhoz*	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás kevésbé vagy egyáltalán nem fér hozzá a vízhez, és/vagy rossz a vízminőség	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás alig vagy egyáltalán nem fér hozzá a higiéniai létesítményekhez, és/vagy rosszak a higiéniai feltételek		
A háztartásban kevésbé vagy egyáltalán nincs áram- vagy üzemanyag-ellátás*	Ha igen, adjon 5 pontot	
Teljes pontszám ebben a szakaszban		

Megküzdési mechanizmusok/reziliencia

A háztartás az ételek mennyiségének/minőségének csökkenéséről számol be	Ha igen, adjon 5 pontot	
A gyerekek dolgoznak, de a vészhelyzet előtt nem dolgoztak	Ha igen, adjon 5 pontot	
A háztartás arról számol be, hogy a vészhelyzet óta el kellett adnia a vagyontárgyait		
A háztartás arról számol be, hogy a veszélyhelyzet óta hitel(ek)e)t kellett felvennie	Ha igen, adjon 5 pontot	
Teljes pontszám ebben a szakaszban		
AZ ÖSSZES SZAKASZ ÖSSZPONTSZÁMA		

3. melléklet: A túlélőközpontú megközelítés a gyakorlatban az egészségügyi személyzet számára⁴⁹

A mozgalom minden szereplőjének, beleértve a Vöröskereszt és a Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetségét (IFRC), a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságát (ICRC), valamint az összes nemzeti társaságot és partner nemzeti társadalmat, be kell tartania a nemzetközi emberi jogi normákat a szexuális és nemi alapú erőszak túlélőinek (SGBV) egészségügyi ellátása során. Egészségügyi személyzetként az SGBV túlélőinek, valamint az emberkereskedelem áldozatainak kezelésekor ez magában foglalja a túlélőközpontú megközelítés végrehajtását.

A túlélőközpontú megközelítés négy vezérelve a következő:

- **gondoskodás a túlélő fizikai biztonságáról;**
- **a bizalmasság garantálása;**
- **a túlélő kívánságainak, jogainak és emberi méltóságának tiszteletben tartása;**
- **a megkülönböztetésmentesség biztosítása.**

Előfordulhat, hogy a felnőtt SGBV-túlélő traumát élt át, és izgatott és depressziós állapotban van, vagy esetleg nem mutat különösebb érzelmet. A szexuális zaklatás, nemi erőszak, bántalmazás, emberkereskedelem vagy a kizsákmányolás bármely formájának túlélője gyakran félelmet, büntudatot, szégyent és/vagy haragot érez. **Az egészségügyi dolgozónak érzékeny és világos információkkal kell felkészítenie őket arról, hogy mi fog történni ezután, tájékozott beleegyezést⁵¹ kell szereznie a vizsgálathoz, és együttérző, szisztematikus és teljes körű módon kell elvégeznie a vizsgálatot.**

Tartsa tiszteletben a túlélő kívánságait, szükségleteit és képességeit

- Minden lépését a túlélő kívánságainak, szükségleteinek és képességeinek kell vezérelniük.
- Nem szükséges rokon vagy más személy beleegyezését kérni.

⁴⁹ Ezen iránymutató feljegyzés tartalma a következőképpen módosult: „Building Survivor Centered Response Services” (Túlélőközpontú reagálási szolgáltatások kiépítése) UNFPA Pakisztán, 2010. és;

⁵⁰ „Iránymutatók a nemi alapú erőszak túlélőit gondozó egészségügyi személyzet számára” a globális védelmi klasztertől (Törökország és Szíria GBV-alklasztere) és az egészségügyi klasztertől

⁵¹ A tájékoztatáson alapuló beleegyezés fogalma: (1) kétirányú eljárás (az egészségügyi dolgozó és a túlélő között); (2) több mint a túlélő által elolvasandó és aláírandó formanyomtatvány vagy dokumentum; (3) magában foglalja annak magyarázatát, hogy mi fog történni, és a kérdések megválaszolását, biztosítja, hogy a túlélők ismerjék és megérték az egészségügyi előzmények, vizsgálat, illetve a kezelés célját és tartalmát; (4) az egészségügyi látogatások és az azt követő intézkedések során mindvégig be kell tartani.

- Tájékoztassa a túlélőt az elérhető szolgáltatásokról és azok minőségéről, hogy választhasson a kívánt ellátásról és támogatásról. Ellenőrizze, hogy a túlélő teljesen érti-e az információkat.
- Miután a túlélőt tájékoztatták a támogatás és a beutalás minden lehetőségéről, joga van meghozni a kívánt döntéseket *(még akkor is, ha Ön nem ért egyet ezekkel a döntésekkel)*.
- Ne adjon tanácsot; szolgáltasson információkat. Soha ne ítélkezzen, és ne tegye felelőssé a túlélőt.
- Mutassa meg, hogy hisz a túlélőnek, hogy nem kérdőjelezi meg a történetét, és nem hibáztatja a túlélőt, valamint hogy tiszteletben tartja a magánéletét.
- Mindig legyen tisztában a szerepével, valamint azzal, hogy milyen típusú támogatást és segítséget nyújthat egy túlélőnek. Egyértelműen közölje azt is, hogy mi az, amiben nem tud segíteni.
- Soha ne tegyen olyan ígéreteket, amelyeket nem tud betartani. A túlélőt mindig irányítsa a megfelelő szolgálatokhoz.
- Ne nevéssen, és ne mutasson tiszteletlenséget az egyénnel, kultúrájával, családjával vagy helyzetével szemben.
- Legyen jó hallgatóság, és folyamatosan tanúsítson ítélezésmentes magatartást.
- Legyen türelmes; ne próbáljon kikényszeríteni további információkat, ha a túlélő nem áll készen arra, hogy beszéljen a tapasztalatairól. A túlélőknek csak releváns kérdéseket tegyen fel.

A túlélő fizikai biztonságának biztosítása

- Minden esetben győződjön meg arról, hogy az elkövető vagy a közösség más tagjai nem jelentenek további fenyegetést a túlélő biztonságára (például női túlélő esetében soha ne kérje meg, hogy közölje egy férfi rokonával, mi történt vele.)
- Ügyeljen a túlélőnek segítő emberek, például a család, a barátok, a közösségi szolgálat vagy az SGBV dolgozói, valamint az egészségügyi személyzet biztonságára. Tájékoztódjon a túlélő rendelkezésére álló összes átírányítási lehetőségről (biztonságos helyre küldés), és a túlélő továbbküldésekor tartsa szem előtt ezt az információt.
- Korlátozza a helyiségben tartózkodó személyek számát a szükséges minimumra, különösen a vizsgálat során.
- Ha a túlélő ezt kéri, gondoskodjon arról, hogy a vizsgálat során egy azonos nemű, képzett támogató személy vagy képzett egészségügyi dolgozó legyen a túlélővel. Kérdezze meg azt is, hogy szeretnék-e, ha egy adott személy (pl. családtag vagy barát) jelen lenne. Próbálja olyankor feltenni a kérdést, amikor egyedül vannak.

- Ahol csak lehetséges, az interjúkat privát környezetben és azonos nemű fordítókkal folytassa le. **Győződjön meg arról, hogy a fordítók nem ítélik meg és nem adnak tanácsot a túlélőnek, és az összes fordítót tájékoztassa optimálisan a túlélőközpontú megközelítéséről.**
- Ha szükséges, kérjen segítséget a tábor biztonsági szolgálatától, a rendőrségtől vagy más bűnüldöző hatóságoktól, helyszíni tisztoktól vagy másoktól.

A bizalmasság garantálása

- Biztosítsa a túlélőt arról, hogy a vizsgálati eredményeket bizalmasan kezelik, kivéve, ha úgy döntenek, hogy vádat emelnek. Ne követelje meg a túlélőtől, hogy több interjúban is elismételje a történetét.
- Nyugtassa meg a túlélőt, hogy ő irányítja a vizsgálat ütemét, időzítését és összetevőit. Magyarázza el, hogy a vizsgálat előrehaladtával bármikor elutasíthatja a vizsgálat lépéseit.
- A bejelentett SGBV-incidensekre és az SGBV túlélőire vonatkozó információkat soha nem szabad megosztani, ha azok tartalmazzák az egyén nevét vagy más azonosító adatait. A túlélőre vonatkozó információkat csak azt követően szabad megosztani harmadik felekkel, hogy írásban kérték és megszerezték a túlélő (vagy gyermekek esetében szülei) kifejezett hozzájárulását. **Minden írásos információt biztonságos, zárt fájlokban kell tárolni.**
- Ha bármilyen jelentést vagy statisztikát nyilvánosságra kell hozni, a személyazonosság azonosítására esetlegesen alkalmas minden információt el kell távolítani, és csak az összesített számokat és adatokat szabad nyilvánosságra hozni.
- Az üléseken előfordulhat, hogy egy adott SGBV- esetet említenek. Gondoskodjon róla, hogy ne fedjenek fel azonosító információkat, és szükség szerint álcázza a részleteket a túlélő bizalmasságának védelme érdekében.

A megkülönböztetésmentesség biztosítása

- Minden túlélővel egyenlően és méltóságteljesen bánjon, nemtől, háttértől, fajtól, etnikumtól vagy az incidens körülményeitől függetlenül.
- Ne tegyen feltételezéseket a túlélő történetéről vagy háttéréről. A túlélő korábbi szexuális története vagy szüzességi státusza nem kérdés, és nem szabad megvitatni.
- Legyen tisztában saját előítéleteivel és véleményével az SGBV-vel kapcsolatban, és ne hagyja, hogy ezek befolyásolják azt, ahogyan a túlélővel bánik.

- i** A Vöröskereszt Vörös Félhold útmutatója a közösségi szerepvállaláshoz és elszámoltathatósághoz (2016), <http://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/sites/5/2017/01/CEA-GUIDE-2401-High-Resolution-1.pdf>
- ii** A védelmi munka szakmai normáiból adaptálva: humanitárius és emberi jogi szereplők által fegyveres konfliktusokban és más erőszakos helyzetekben végzett munka, harmadik kiadás (2018) <https://www.icrc.org/en/publication/0999-professional-standards-protection-work-carried-out-humanitarian-and-human-rights>
- iii** Az Ausztrál Vöröskereszt védelemmel, nemek közötti egyenlőséggel és befogadással kapcsolatos útmutató feljegyzései (2011–2015), <https://www.redcross.org.au/about/how-we-help/international-aid/international-aid-resource-centre/protection-gender-and-inclusion-guidance-notes>
- iv.** Globális gyermekvédelmi munkacsoport (CPWG), Minimumkövetelmények a gyermekvédelemre vonatkozóan a humanitárius fellépések során (2012), <http://cpwg.net/minimum-standards/>
- v** Iránymutatások a nemi alapú erőszak túlélőit gondozó egészségügyi személyzet számára, beleértve a nemi erőszak klinikai kezelésére vonatkozó protokollt (2016) http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/cmr_protocol_final_en.pdf
- vi** Groupe URD, HAP International, People in Aid és a Sphere projekt: A minőségre és az elszámoltathatóságra vonatkozó alapvető humanitárius szabályok (2014). Az alapvető humanitárius normák kilenc kötelezettségvállalása a következő: 1. A válság által érintett közösségek és emberek a szükségleteiknek megfelelő és releváns támogatásban részesülnek; 2. A válság által érintett közösségek és emberek a megfelelő időben juthatnak hozzá a szükséges humanitárius segítséghez; 3. A válság által érintett közösségeket és embereket a humanitárius intézkedések nem érintik negatívan, felkészültebbek, reziliensebbek és kevésbé veszélyeztetettek a humanitárius fellépés eredményeként; 4. A válság által érintett közösségek és emberek ismerik jogaikat és jogosultságaikat, hozzáférnek az információkhoz, és részt vesznek az őket érintő döntésekben; 5. A válság által érintett közösségek és emberek számára biztonságos és reagálóképes mechanizmusok állnak rendelkezésre a panaszok kezeléséhez; 6. A válság által érintett közösségek és emberek összehangolt, kiegészítő támogatásban részesülnek; 7. A válság által érintett közösségek és emberek jobb segítségre számíthatnak, amint a szervezetek tanulnak a tapasztalatokból és a gondolkodásból; 8. A válság által érintett közösségek és emberek megkapják a szükséges segítséget hozzáértő és jól irányított személyzettől és önkéntesektől; 9. A válság által érintett közösségek és emberek számíthatnak arra, hogy az őket segítő szervezetek hatékonyan, eredményesen és etikusán gazdálkodnak az erőforrásokkal. <http://www.corehumanitarianstandard.org/files/files/Core%20Humanitarian%20Standard%20-%20English.pdf>
- vii** Az idősekre és a fogyatékossgal élőkre vonatkozó humanitárius befogadási normák, ADCAP (2018), <http://www.helpage.org/newsroom/latest-news/new-humanitarian-guidelines-launched-for-ageing-and-disability-inclusion/>
- viii** Az ICRC és az IFRC közösségi szerepvállalási útmutatója (2017), <http://media.ifrc.org/ifrc/what-we-do/community-engagement/>
- ix** IFRC All Under One Roof (Mindenki egy fedél alatt). A fogyatékossgal élőkre is kiterjedő menedékhelyek és települések vészhelyzetekben (2015) http://www.ifrc.org/Global/Documents/Secretariat/Shelter/All-under-one-roof_EN.pdf
- x** IFRC, A sebezhetőségi és kapacitásértékelések nemek és sokszínűség szempontjából való érzékeny megközelítése (kísérleti változat, 2017), http://www.rcrc-resilience-southeastasia.org/wp-content/uploads/2017/05/guidance-note_gender-and-diversity-sensitive-vca.pdf
- xi** IFRC, Iránymutatások a megélhetési programokhoz (2010), <http://www.rcrc-resilience-southeastasia.org/document/ifrc-guidelines-for-livelihoods-programming/>
- xii** IFRC, helyszíni védelmi útmutató <https://drive.google.com/file/d/0B6fSxyfO1YBSajlX0RSbj9KNjA/view>

- xiii** INEE, minimumkövetelmények kézikönyve (2010), http://s3.amazonaws.com/inee-assets/resources/INEE_Minimum_Standards_Handbook_2010_English.pdf
- xiv** Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) nemek közötti egyenlőségről szóló kézikönyve a humanitárius fellépésben (2007), <https://interagencystandingcommittee.org/gender-and-humanitarian-action-0/news/iasc-gender-handbook>
- xv** Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) iránymutatásai a nemi alapú erőszakról (2015), https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2015/09/2015-IASC-Gender-based-Violence-Guidelines_lo-res.pdf
- xvi** Az Ügynökségközi Állandó Bizottság (IASC) helyszíni kézikönyve a kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekekről. Eszköztár (2017) <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/handbook-web-2017-0322.pdf>
- xvii** Lásd a Sphere projektet és a Humanitárius chartát. A védelmi elvek a következők: 1. Ügyeljen arra, hogy a cselekedeteivel ne okozzon további károkat az embereknek; 2. Biztosítsa, hogy az emberek – a szükségletekkel arányosan és megkülönböztetés nélkül – pártatlan segítséghez jussanak; 3. Óvja az embereket az erőszaktól és kényszerből eredő fizikai és pszichológiai károktól/sérüléstől; és 4. Segítsen az embereknek jogaik érvényesítésében, a rendelkezésre álló jogorvoslatokhoz való hozzáférésben és a visszaélések hatásából való felépülésben. <http://www.sphereproject.org/handbook/>
- xviii.** Eszköztár a menstruációs higiénia kezelésének (MHM) a humanitárius reagálásba történő integrálásához, ügynökségközi (2017) <https://reliefweb.int/report/world/toolkit-integrating-menstrual-hygiene-management-mhm-humanitarian-response>
- xix** A védelmi munka szakmai normái: a humanitárius és emberi jogi szereplők által végzett munkához fegyveres konfliktusokban és más erőszakos helyzetekben, harmadik kiadás (2018) <https://www.icrc.org/en/publication/0999-professional-standards-protection-work-carried-out-humanitarian-and-human-rights>
- xx** Az ENSZ Közgyűlése alapján átdolgozva, A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény, 2006. december 13., A/RES/61/106, elérhető a következő címen: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html> [hozzáférés: 2018. szeptember 20.]
- xxi** Az ENSZ főtitkárnak a szexuális kizsákmányolással és visszaéléssel szembeni védelemről szóló közleménye (PSEA) (ST/SGB/2003/13) <https://undocs.org/ST/SGB/2003/13>
- xxii** Ugyanott
- xxiii** A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottságából adaptálva, nemekkel kapcsolatban 14. megjegyzés, az ENSZ 22. ülészaka Dokumentumszám: E/C.12/2000/4, 2000
- xxiv** A Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös Félhold, valamint a katasztrófaelhárítás nem kormányzati szervezeteinek magatartási kódexe <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/code-of-conduct/code-english.pdf> nem kormányzati szervezetek magatartási kódexe
- xxv** Egyesült Nemzetek Szervezete, Egyezmény a gyermek jogairól. https://www.unicef-irc.org/portfolios/general_comments/CRC.C.GC.13_en.doc.html
- xxvi** Az IFRC titkársági szabályzata a szexuális kizsákmányolás és bántalmazás megelőzéséről, és az arra való reagálásról (2018) https://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/sites/5/2018/06/IFRC-Secretariat-Policy-on-Prevention-and-Response-to-SEA_final.pdf
- xxvii** IFRC, gyermekvédelmi politika (2013) http://www.rccr-resilience-southeastasia.org/wp-content/uploads/2016/12/DOC-14-193_e_v100_child-protection-policy.pdf

- xxviii** IFRC, gyermekvédelmi cselekvési terv (2015–2020) http://www.ifrc.org/Global/Publications/principles/IFRC-Child-Protection-Action-Plan_2015-2020.pdf
- xxix** A katasztrófajoggal és az IFRC katasztrófajogi programjával kapcsolatban további információért kérjük, látogasson el a <https://media.ifrc.org/ifrc/what-we-do/disaster-law/> címre
- xxx** Milyen lehetőségek vannak a menstruációs higiénia kezelésére az összetett humanitárius vészhelyzetekben? Nemzetközi áttekintés <https://www.developmentbookshelf.com/doi/full/10.3362/1756-3488.2016.024>
- xxxi** Eszköztár a menstruációs higiénia kezelésének (MHM) a humanitárius reagálásba történő integrálásához <https://reliefweb.int/report/world/toolkit-integrating-menstrual-hygiene-management-mhm-humanitarian-response>
- xxxii** Webhely a WASH-tevékenységekkel kapcsolatos biztonsági ellenőrzéshez szükséges eszközökkel és ellenőrző listákkal <http://violence-wash.lboro.ac.uk/toolkit/>
- xxxiii** IFRC, Gyors birtokértékelési iránymutatások a katasztrófa utáni reagálástervezéshez (2015) http://www.ifrc.org/Global/Documents/Secretariat/Shelter/Rapid-Tenure-Assessment-Guidelines_EN.pdf
- xxxiv** Megélhetési lehetőségek kiépítése: A Women's Refugee Commission helyszíni kézikönyve humanitárius körülmények között dolgozó szakemberek számára (2009) <https://www.womensrefugeecommission.org/resources/document/281-building-livelihoods-a-field-manual-for-practitioners-in-humanitarian-settings>
- xxxv** *A Sphere Project humanitárius chartája és a humanitárius reagálás minimumszabályai* alapján, 2011: 63. o. Fontos megjegyezni, hogy a Sphere projekt által ajánlott korcsoportok humanitárius kontextusokra vonatkoznak, „amelyeket a különböző jogi, társadalmi és kulturális problémák életkorfüggő eltérései alapján állapítottak meg”.
- xxxvi** Az ENSZ Közgyűlése, A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény, 2006. december 13., A/RES/61/106, elérhető a következő címen: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html> [hozzáférés: 2018. szeptember 20.]
- xxxvii** *ADCAP*, A humanitárius tevékenységekbe való bevonás életkorra és fogyatékoságra vonatkozó minimumszabályai. 2016. 15. oldal. <http://www.helpage.org/what-we-do/emergencies/adcap-age-and-disability-capacity-building-programme/>

A Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös Félhold Mozgalom **alapelvei**

Emberiség A Vöröskereszt és a Vörös Félhold Mozgalom, amely abból az óhajból született, hogy a harcmegzők sebesülteit megkülönböztetés nélkül segítségben részesüljenek, nemzeti és nemzetközi méretekben erőfeszítéseket tesz, hogy megelőzze és enyhítse az emberi szenvedést, bárhol következzen is be. Célja az élet és az egészség védelme, az emberek méltóságának tiszteletben tartása. Elősegíti a népek közötti kölcsönös megértést, barátságot, együttműködést és tartós békét.

Pártatlanság Nem tesz különbséget nemzetiség, rassz, vallási meggyőződés, társadalmi osztály vagy politikai hovatartozás tekintetében. A szenvedés enyhítésére törekszik, ebben csak a rászorultság mértéke szerint tesz különbséget, és elsőbbséget biztosít a legsürgősebb veszélyhelyzeteknek.

Semlegesség Annak érdekében, hogy mindenki bizalmát élvezhesse, a Mozgalom nem foglalhat állást ellenségeskedések során, és nem vehet részt soha politikai, faji, vallási vagy ideológiai jellegű vitákban.

Függetlenség A Mozgalom független. A nemzeti társaságoknak, miközben kormányaik segítői a humanitárius munkában, és alá vannak vetve országaik törvényeinek, mindig meg kell őrizniük önállóságukat, hogy mindenkor a Mozgalom alapelveinek megfelelően cselekedhessenek.

Önkéntesség Ez egy önkéntes segélymozgalom, amelyet semmilyen módon nem ösztönöz az anyagi haszonszerzés vágya.

Egység Egy országban csak egy Vöröskereszt vagy Vörös Félhold Társaság létezhet. Mindenki előtt nyitva kell állnia. Emberbaráti tevékenységét az ország egész területére ki kell terjesztenie.

Egyetemesség A Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös Félhold Mozgalom világméretű intézmény, amelyben minden nemzeti társaságnak egyenlő jogai vannak, egyenlő a felelősségük és a kötelességük egymás segítésében.

További információkért, kérjük, vegye fel a kapcsolatot a következővel:

**International Federation
of Red Cross Red Crescent Societies**

PO BOX 372
CH-1211 Geneva 19
SWITZERLAND